

4481

232.9

4-42

1 OCT 2009

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ՊԱՅԳԱՄ ՄԸ

“ԱՆՈՐ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ”

Դրեց՝

ՏՈՒԹ. Ա. Գ. ԿԷՊԸԼԱՅՆ

Թարգմանեց՝

ՏԵՐԶՆ ՄԷԼ՝ ՏԿԱՐ ԾԱՌԱՆ

ՆԻԳՕԼԱ Ե. ՓԱՓԱԶ

ՆԻՒ ԵՈՐԲ

1 9 3 1

232.9

4-42

202.9
4 20 MAY 2013

4481

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Այս գրքային հեղինակը Վեր. Տոբ. Ա. Գ. Կեպը-
լայն, շրջիկ Աւետարանիչ, պերճաբան ֆարգիչ, կարող
բանախօս, իր հոգեշունչ պատգամներով՝ միջոց եղած է
անմահ հոգիներու փրկութեան: Իր այս հատորը տասնե-
ինն տարբեր լեզուներու թարգմանուած է արդէն, ներ-
կայ Հայերէնի թարգմանութիւնը ֆաներորդն է: Տոբ.
Կեպըլայն անձնուիրաբար աշխատած է Հրէից մէջ՝ ո-
րոնցմէ շատեր դարձի եկած են եւ իրենց Փրկիչը գտած:
Ընթերցողներուն աւելի յայտնիչ գաղափար մը տա-
լու համար կը փութանէ իր փառքիցի թէ՛ բարեյիշատակ
Նախագահ Ռիլսըն, յանձն առաւ իր ֆարգութեանց ու
այնքան սիրած: Մի քանի տարի, Տոբ. Կեպը-
լայն, իմ հրատարակչու, երբեք չէր փողոցի Մէտիսըն
Սփուէր Զբոյ Հատըր եկաւ իր հոգեշունչ պատգամը
տուաւ մեր Հայ Հոգեւոր եղբայրներուն ու պատմաւոր
եղաւ երկնային միջոցաւ փրկութեան: Օրհնութեան:
Իր հեղինակած «Մեր ՅՈՅՈՒՆ» առաջին հատորը
է բոլոր քրիստոնէայ աշխարհին, մաքուր քրիստոնէայ
մեծ օրհնութիւն եղած է: Ինչ կ'ապրի իր ֆառնե-
րուն հայի Աւետարանը ֆարգելու: Սրբաբան Տոբ.
որ մեր ազգին հոգեւոր աղփատները սիրով ընթերցե-
րեամբ կարդան այս գրքայի, եւ աւելի աւելի փրկու-
կեանքի մէջ, մանաւանդ պատմաւոր ըլլան ուրիշ
հոգիներու փրկութեան:

63517-67

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ ՊԱՏԳԱՄ ՄԸ

ԱՆՈՐ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻԱԿ ՄԻՋՈՅԸ ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ

«Քանզի դուք գիտէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, թէ ինքը ձեզի համար աղ-
փաւ եղաւ, ան որ հարուստ էր, որ դուք անոր
աղփատանալովը հարստանաք»:

Բ. Կորնթ. Ը. 9

Քրիստոնէական նուիրումի կապակցու-
թեամբ զրուած այս զեղեցիկ խօսքերը ամենէն
թանկագին լիութեամբ կը պարունակեն Օրհ-
նեալ Աւետարանը, անոր մեծ սրտին նման: Որ-
քան պարզ է ան, եւ սակայն ո՛րքան խոր՝ ան-
յատակ, անչափելի...:

Մանուէ տեսած էր Տէրը Տէր Տէր Տէր, եւ
երբ հարցուց՝ երկնային այցելուին — «Ի՞նչ է
քու անունը» — ան պատասխանեց, — Ինչո՞ւ կը
հարցնես իմ անունս — անիկա Սքանչելի՛ է»:
Եւ յետոյ Տէրը Տէր Տէր Տէր Տէր Տէր Տէր

10 200

կնոջ աչքերուն առջեւ հրաշք մը դործեց, եւ սեղանին բոցովը վեր ելաւ: Դատ. ԺԳ. 18: Սուրբ Հոգին Եսայի Մարգարէին միջոցաւ ծանոյց Փրկչին ծնունդը եւ իբր Որդւոյն նուէր՝ Սքանչելի անունը տուաւ անոր. Եսա. Թ. 6: Եւ ո՞չ ապաքէն այնպէս է — սքանչելի՛ իր խօսքին ու դործքին մէջ: Սքանչելի՛ այն բոլոր բաներուն մէջ, որ ըրած է եւ պիտի ընէ: Անոր խօսքերը, դործքերը, սէրը, շնորհքը, գթութիւնը, բոլորը, սքանչելի՛ են:

Երեք սքանչելի բաներ կան վերի համարին մէջ, երեք իրողութիւններ, եւ իւրաքանչիւր իրողութիւն միւսէն աւելի սքանչելի է: Առաջին. — Սքանչելի իրողութիւնը.

— Ան հարուստ էր:

Երկրորդ. — Աւելի սքանչելի իրողութիւնը.

— Ան մեր սիրոյն համար աղքատ եղաւ:

Երրորդ. — Անոր աղքատանալով մենք հարուստացանք:

Ա.

Սքանչելի իրողութիւնը՝ թէ Տէր Յիսուս Քրիստոս հարուստ էր:

Այս խօսքը մինչեւ յաւիտենականութիւն ետ կը տանի մեզ: Այս հարստութիւնը՝ որու մասին կը կարդանք՝ յաւիտենական հարստու-

թիւնն է: Ան միշտ դոյ էր՝ իբր Հօրը միածին որդին, բացարձակապէս մէկ՝ Հօրը հետ, երկիրն ստեղծուելէն առաջ, Ան հարուստ էր: Բայց ո՞վ կրնայ թափանցել յաւիտենականութեան զաղտնիքը: Մարդուն իմաստութիւնը, դատողութիւնը եւ երեւակայութիւններն՝ ամէնքն ալ յիմարութիւն են այսպիսի հիանալի խօսքի մը առջեւ: Պարտինք Յայտնութեան դրքին դառնալ ազօտ նշոյլ մը ունենալու այն բանին՝ զոր աչք չէ տեսեր, ո՛չ ալ ականջ է լըսեր, լսելու համար այն բանը զոր Աստուած իր խօսքին մէջ պիտի ըսէ՝ իր սիրելի որդւոյն հարստութեան մասին: «Մէկը չգիտեր թէ ո՞վ է Որդին՝ բայց միայն Հայրը. Դաւ. Ժ. 22: Այսպէս խօսեցաւ Ան ինքնիրեն: Բայց երանելիօրէն ճշմարիտ է թէ Աստուած մեզի յայտնեց իր Հոգիովը, ինչու որ հոգին ամէն բան կը քննէ, նոյն իսկ Աստուծոյ խորունկ բաները. Ա. Կորնթ. Բ. 9—11:

Անոր հարստութիւնը մեր հարստութիւնը: Ինչ կ'ըսէ Ս. Գիրքը անոր հարստութեան մասին. ո՞վ է մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս Փրկիչը:

Աստուծոյ խօսքը կ'ըսէ թէ Աստուածորդին հարուստ էր ի յաւիտենից՝ երեք բաներով, Ա. Ստացուածքով հարուստ էր, Բ. Սիրով հա-

րուստ էր, Գ. Փառքով հարուստ էր: Որչափ որ Յայտնութենէն կրնանք սորվիլ, Անոր յաւիտենական հարստութիւնը կը բաղկանար՝ այս երեք բաներուն մէջ: Ան հարուստ էր՝ ստացուածքով, սիրով ու փառքով: Սակայն ո՛րքան քիչ զիտենք անոնց բոլորին պարունակութեան մասին: Մինչեւ որ վերջապէս Շնորհքը տանի մեզ ձօր տունը, ուր պիտի տեսնենք Անոր փառքը, երբ պիտի գիտնանք՝ ինչպէս որ զիտցուեցանք, յայնժամ լիովին պիտի հասկնանք Անոր հարստութիւնը: Եւ սակայն ինչ որ յայտնուած է Անոր հարստութեան մասին՝ բաւական է լեցնել մեր սիրտերն հիացումով ու մեր շրթունքը օրհներգութեամբ:

ՍՏԱՅՈՒԱԾԻՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ. — Ստացուածքով հարուստի մասին մեր ըմբռնումը սահմանափակ է, եթէ մանկան մը ձեռքերը լեցնենք փայլուն դրամներով — տասնոցներով — այդ փոքրիկը կը նայի անոնց վրայ իբր մեծ հարստութիւն: Աշխարհի մեծերն ինքզինքնին հարուստ կը նկատեն երբ կարենան միլիոն միլիոնի վրայ, տուներ տուններու վրայ, կալուածք կալուածքի վրայ գերել: Եթէ ամբողջ աշխարհը վերաբերի մէկ անձի եւ այդ մէկ անձը տիրացած ըլլայ բոլոր ոսկիի եւ արծաթի,

Թանկագին մարգարիտներու եւ պատուական քարերու, արուեստի բոլոր գանձերուն, լերանց եւ բլուրներու մէջ պահուած գանձերուն, ո՛րքան հարուստ կը համարուի այդ անձը: Անկարելի կ'ըլլար այդպիսի մարդու հարստութեան չափը գիտնալ: Տակաւին բաղդատմամբ Անոր որ հարուստ էր, այդ մարդը աղքատ մուրացիկ մըն է եւ ոչ այլ ինչ:

Ի՞նչ կը նշանակէ աս, — Ստացուածքով հարուստ է — խօսքը: Սուրբ Գիրքը թող պատասխանէ. — «Անով ստեղծուեցան բոլոր բաները՝ տեսանելի եւ անտեսանելի, դահեր, տէրութիւններ, իշխանութիւններ, գօրութիւններ, ամէն բան Անով եւ Անոր համար ստեղծուեցան»: Այս օրհնեալ խօսքին մէջ կը գտնենք նրկարագրութիւնը Աստուծոյն հարստութեան: Ամէն ինչ Աստուծոյ Որդւոյն հարստութեան: Ամէն ինչ Անոր կը վերաբերի՝ քանզի Ան ըստեղծեց գանոնք, ամէն ինչ Անով ստեղծուեցաւ եւ Անոր համար: Ան է ամէն բանի Արարիչը, հետեւաբար ամէն ինչ Անոր կը վերաբերի, Անորն է եւ Անկէ կը բաղկանայ: «Տէրոջն է երկիրը ու անոր լիութիւնը, աշխարհքն ու անոր բնակիչները. Սաղմ. ԻԴ. 1: Ուրիշ ոչ ոք՝ այլ միայն Եհովան, Ան որ միշտ եղած էր

իր Հօրը ծոցին մէջ: «Իմա է անտառին ամէն ա-
նասունը, եւ բլուրներուն վրայի աբշառը, եւ
դիտեմ, կը ճանչնամ լեռանց թռչունները, իմա
են դաշտին վայրի դազանները. եթէ անօթի ըլ-
լայի՝ քեզ չպիտի ըսէի, քանզի իմա է երկիրն
ու անոր լիութիւնը». Սաղ. 10-13: «Իմա է ար-
ծաթը, իմա է ոսկին». Ամբակում Բ. 8: Դարձ-
եալ գրուած, «Անորն է ծովը՝ իր սոսկալի ու
խորհրդաւոր խորութեամբ» եւն. գրուած է ծո-
վի մասին՝ իր հօր ալիքներով: Անորն է ծո-
վը ու Ան ստեղծեց զայն, եւ Անոր ձեռքերն ըս-
տեղծեցին ցամաքը: Ի՞նչ ընդարձակ են Անոր
ստացուածքները. Ան ստեղծեց աշխարհն՝
իր բոլոր հրաշալիքներով ու զեղեցկու-
թեամբ, Անոր կը վերաբերի՝ Սակայն դեռ Ա-
ւելի մեծ ու ճոխ է Անոր հարստութիւնը: Ան
ստեղծեց երկնից մէջ եղածները: Ի՞նչ հրաշալի
է վերի աշխարհը: Սրբադան երգիչն ի՞նչպէս
զեղեցկօրէն կ'աղաղակէ — «Երկինքը Աստու-
ծոյ փառքը կը պատմէ ու երկնից հաստատու-
թիւնն Անոր ձեռաց գործքերը կը ցուցնէ».
Սաղ. ԺԹ. 1: Սակայն ի՞նչ են այս երկնային
բաները: Ի՞նչ են այն աստղերն ու արեւները
...: Մարդկային աչքը հազիւ դոյզն ինչ նշոյլ-
ներ կրնայ առնել այդ սքանչելի ստեղծագոր-

ծութեան: Երկրէս հարիւր հազարաւոր ան-
գամ մեծ աստղեր ու մոլորակներ կան: Արեւն
երկրէս միլիոն անգամ մեծ է: Ան՝ հրաշալի,
անհասկնալի ուկիէան մըն է կրակի...: Եւ սա-
կայն Շնիկ (Sirius) աստղը հաշուուած է որ
մեր արեւուն պէս 140 արեւներու հաւասար
լոյսի գորութիւն ունի: Մեր մոլորակէն այն-
քան հեռու աստղեր կան՝ որոնց լոյսը մէկ երկ-
վայրկեանը 180,000 մղոն, կամ մէկ վայրկեա-
նը 10,800,000 մղոն եւ կամ մէկ ժամը 648,
000,000 մղոն ճամբորդելով իսկ՝ հարիւր հա-
զարաւոր տարիներ ետք կը հասնի մեզի: Եւ,
ո՛հ, տիեզերքին անթափանցելի խորութեանց
մէջ ծածկուած զաղտնիքը՝ ոչ մէկ հեռադի-
տակ կրնայ պարզել: Հապա երկնից անթիւ հը-
րեշտակները, տասը հազար անգամ տասը հա-
զար, անթիւ, անհամար. Յայտ. Ե. 11: Եւ ա-
սոնց ամէնքը... ստեղծած է Ան՝ որ Աստուծոյ
պատկերն է, եւ ստեղծագործութեան իրաւուն-
քով Անորն են, ամէնքը: Որքա՛ն հարուստ էր
Ան՝ բոլոր յաւիտենականութեան մէջ:

ՍԻՐՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ. — Աստուած սէր չե-
ղաւ, այլ Աստուած սէր է եւ միշտ սէր եղած
է: Սէրն առարկայ մը կ'ուզէ, առարկայի մը
կը կարօտի: Բոլոր յաւիտենականութեան մէջ

Աստուծոյ սիրոյն առարկան Ան էր, որ կոչուած է՝ սիրոյն Որդին, սիրելի Որդին: Առաւելագոյն զրօններ նշանաւոր հաստուածին մէջ կը կարդանք — «Ամէն օր անոր զուարճութիւնն էի, ու միշտ Անոր առջեւ կ'ուրախանայի»։ Առաւել. Բ. 30: Յովհաննու Աւետարանին մէջ՝ ուր Սուրբ Հոգին Տէրը կը պատկերացնէ իբր Աստուծոյ Որդին, այս յաւիտենական սիրոյ վրայ կը սորվինք՝ այսինքն՝ Հօր եւ Որդւոյ միջեւ եղած յարաբերութեան վրայ: Առաջին գլխուն մէջ կը կարդանք, «Բանը Աստուծոյ քովն էր, եւ թէ Ան միածին Որդին էր, Հօրը գրկին մէջ. Յովհ. Ա. 1—18: Սակայն լսելու ենք Անոր շրթունքէն ելած թանկագին խօսքերը. Անոր բարձր քահանայական աղօթքով՝ լսելու ենք՝ Անոր վայելած յաւիտենական սիրոյն վրայ, անսկիզբն սիրոյն, — «Ինչու որ դուն զիս սիրեցիր աշխարհի սկիզբէն առաջ»։ Յովհ. Ժ. 1: Ի՞նչ խօսքեր են ասոնք, ո՞վ կը համարձակի ասոնց վերայ բառ մը աւելցնել կամ ջանալ այդ սէրը ներկարգել: Յաճախ կը լսուի Տէրօջմէ տըրուած այն հին, վսեմ խրատը — ազգը — «Հանէ կօշիկները ոտքերէդ՝ քանզի կայնած տեղդ սուրբ է»։ Այդ սէրը նկարագրելու կամ բացատրելու ամէն ջանք ի դերեւ կ'եւլէ: Ի՞նչ սէր

էր այդ բոլոր յաւիտենականութեան մէջ: Ինչ ճոխութիւն սիրոյ՝ զոր վայելեց Որդին Հօրը գրկաց մէջ, ի՞նչ պիտի հրճուանք, ո՞չ մէկ սուրբ կրցած էր երբեք հասկնալ: Աշխարհի ըլլալէն առաջ բաւական էր գիտնալ թէ Ան իր սիրոյն որդին էր, Հօրը գրկաց մէջ, վայելելով իր սիրոյն ճոխութիւնը:

ՓԱՌՔՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ. — Սէրը՝ փառքը կը վերագրէ սիրուած առարկային: Հօրը սէրն ու փառքը Անորն էին բոլոր յաւիտենականութեան մէջ: Դառնանք կրկին Անոր բուն խօսքերուն՝ սորվելու Անոր յաւիտենական փառքը: Երբ արտասանեց այն հրաշալի աղօթքը՝ իր Հօր ներկայութեանը, հետեւեալ խնդիրքն ըրաւ. «Եւ հիմա, ո՞վ Հայր, փառաւորէ զիս քու քովդ՝ այն փառքովը զոր ունէի քու քովդ աշխարհի ըլլալէն առաջ. Յովհ. Ժ. 1: Ի՞նչ պարզ, ի՞նչ որոշ է այս նախադասութիւնը: Աշխարհի ըլլալէն առաջ ունէր նոյն փառքը Հօրը քով, այո՛, Ան՝ Հօրը փառքին պայծառութիւնն էր. երբ. Ա. 3: Սակայն ո՞վ կրնար ըսել թէ իրապէս ի՞նչ փառք էր այդ: Ո՞ր մարդկային աչք կրնար լիովին յառիլ այդ փառքին: Նախնի տեսանողներ, հին մարգարէներ ունէին տեսիլներ Տէրօջը փառքին: Անոնք տեսան երկինքը բացուած ու նըշ-

մարեցիւն ընդ աղօտ՝ Տէրոջը փառքը: Որո՞ւ փառքն էր տեսածնին: Յովհաննու Աւետարանին մէկ համարը կուտայ պատասխանը: Այս բաներն ըսաւ Յսայի՝ երբ տեսաւ Անոր փառքը եւ խօսեցաւ Անոր վրայ. Յովհ. ԺԲ. 4: Յսայի մարգարէն տեսաւ Տէրը եւ Անոր փառքը, եւ Նոր Կտակարանը կ'ըսէ մեզի թէ անիկա Աստուծոյ միածին Որդւոյն փառքն էր: Ի՞նչ փառաւոր տեղ մ'ըլլալու էր այդ՝ բոլոր յաւիտենականութեան մէջ գտնուող տեղը, զոր կոչեց Հօրը տունը մինչ երկրիս վրայ էր. Յովհ. ԺԳ. 3: Ուրախութեան ու գովեստի ի՞նչ տեսարան, երբ առաւօտեան աստղեր կ'երգէին միասին եւ Աստուծոյ բոլոր որդիքը՝ սուրբ հրեշտակներ կը ծափահարէին խնդութեամբ: Եւ Ան՝ այդ փառքին կեդրոնն էր: ՁԱյն լիովին հասկնալու համար՝ պարտինք սպասել մինչեւ որ ելլենք այն վերնաշարիկը, երբ Անոր բոլոր փրկուած խումբերուն հետ միանանք Անոր ու Ան ցուցնէ մեզի իր փառքը:

Չենք համարձակիր մեր գրածին վրայ բառ մ'աւելցնել: Սուրբ Գիրքը Անոր յաւիտենական հարստութեանց մասին այս երեքէն գատ ուրիշ նկարագրութիւն չի տար մեզի — Հարստութիւն ստացուածքով — ամէն բան Անորն է, Հա-

րըստութիւն՝ սիրով, հարստութիւն՝ փառքով: Սակայն մտածելիք որպիսի դաս մըն է, ի՞նչ ուրախութիւն՝ Անոր հաւատալու մէջ — Անոր՝ «որ հարուստ էր»: Օրհնեալ Աւետարանին լեցուն հաճոյքն ու բերկրանքն անկարելիութիւն մըն է մեզի՝ մինչեւ որ չունենանք Անոր յաւիտենական հարստութիւնը հոգւոյն մէջ:

Բ.

Աւելի սքանչելի իրողութիւնը՝ թէ Ան մեր սիրոյն համար աղքատ եղաւ:

Եթէ մենք զարմանանք Անոր յաւիտենական հարստութեան վրայ, ո՞րչափ աւելի մեծ պիտի ըլլայ մեր հիացումը թէ այսպիսի մէկը, որուն հարստութիւնն անըմբռնելի է, աղքատ կ'ըլլայ: Արդարեւ աւելի զարմանալի է թէ Ան աղքատ եղաւ: Աւետարանի թանկագին համարը կ'ընդլայնէ ու կը պարզէ Աստուծոյ սիրոյն անչափելի Շնորհաց խորքերը: Պիտի գտնենք թէ Ան, որ այնքան հարուստ էր, ա՛յնքան աղքատացաւ, իր բոլոր ունեցածէն մերկացաւ: Եւ աս մեզի համար էր, ընթերցո՛ղ, քու սիրոյդ համար էր: Ո՞հ, կրնա՞նք բաւական լսել Անոր մասին: Կը ձանձրանա՞նք արդեօք լսելով հին, հին, օրհնեալ պատմութիւնն Անոր սիրոյն...:

Կան այնպիսիներ որոնք կը թուին այս թանկագին Աւետարանէն անդին անցնիլ: «Մենք կ'ուզենք Աւետարանէն աւելի խոր բան մը» — ոմանք ըսած են այս տողերը գրողին, ատեն մ'առաջ: Երկար ատեն հարկ չեղաւ հասկնալ թէ անոնք երբեք համն առած չէին, ճաշակած չէին քաղցրութիւնն այն հին հին պատմութեան Յիսուսի եւ Անոր անհուն սիրոյն: Ան որ գիտէ զԱյն եւ Հօրն ու Որդւոյն ընկերակցութեամբը կ'ապրի, երբեք, չի կրնար բաւականաչափ լըսել. ո՛րչափ աւելի լսենք ա՛յնքան աւելի կ'ըմբռնենք Անոր թանկագնութիւնն ու հրաշալի խորութիւնը: Ո՛չ, մենք Աւետարանէն անդին չենք կրնար անցնիլ:

Իայց ակնարկ մը նետենք աւելի դարձանալի իրողութեան — թէ Ան մեր սիրոյն համար աղքատացաւ: Ի՞նչ կը նշանակէ աս: Սուրբ Հոգին, Փիլիպպեցոց գրուած թուղթին մէջ կուտայ պատմութիւնն այս աւելի դարձանալի իրողութեան, չաւիղն Անոր որ փառքէն՝ այս մութ, մեղսալից երկիրն եկաւ. նախ կարդանք Անոր խօսքերը. — «Որ Աստուծոյ կերպարանքն ունենալով, յափշտակութիւն մը չի սեպեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը, հապա անձը ունայնա-

ցուց՝ ծառայի կերպարանք առնելով՝ մարդոց նման ըլլալով, եւ կերպարանքովը մարդու պէս գտնուելով, ինքզինքը խոնարհեցուց, մինչեւ մահուան հնազանդ եղաւ, ու ան ալ խաչին մահուանը» . Փիլիպ. Բ. 6—8:

Արդ, ամէն բանէ առաջ յիշենք Անոր ներմարմնացումը — մարմնաւորումը — չի ջանաց երբեք ինքզինք համբաւաւոր ընել. մարդկային կերպարանք առաւ: Ամենակարող Ստեղծողը, որ ստեղծագործութեան ատեն երկրի փոշիէն ձեւակերպած ու շինած էր մարդուն մարմինը, նոյն այդ կերպարանքն առաւ իր վրայ, եւ մըտաւ այն երկիրը՝ զոր գոյութեան բերած էր: Ան ինքզինք չի դատարկեց իր Աստուածութենէն: Ան եկաւ իրը Եհովա՝ մարմնոյ մէջ յայտնուած:

Ղուկասի Աւետարանին մէջ կը կարդանք իր աշխարհ մտնելուն սուրբ, օրհնեալ իրողութիւնը: Գաբրիէլ հրեշտակն ըսաւ Մարիամին Փրկիչի մը ծնանիլը ծանուցանելէ ետք — «Սուրբ Հոգին պիտի դայ քու վրադ, եւ Ամենաբարձրին զօրութիւնը հովանի պիտի ըլլայ քու վրադ, ուստի այն սուրբ բանը որ քեզմէ պիտի ծնանի՝ Աստուծոյ Որդին պիտի կոչուի» Ղուկ. Ա. 35: Ու ծնաւ Ան, Մարիամի գրկին

մէջ կը հանգչի Ան՝ որ միշտ Հօրը գրկին մէջ էր, խեղճուկ Բեթլէհէմի մէջ կը սկսի իր երկրաւոր կեանքն իբր փոքրիկ մանկիկ: «Եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, ու խանձարուրով փաթթեց, եւ զանիկա մսուրին մէջ պառկեցուց, ինչու որ իջեւանին մէջ իրենց տեղ չըկար»։ Ղուկ. Բ. 7: Ի՞նչ աղքատութիւն էր — մարդեղութեան, ներմարմնացումի աղքատութիւնը: Անոր համար որ ստեղծած էր ամէնը, որ ամէն բան էր, որուն փառաւոր տեղը՝ Հօրը հետ բնակիլ էր, աշխարհի ըլլալէն առաջ — Անոր համար տեղ չկար, եւ իր առջեւի հանգրուանը, հանգստարանը — մսուր մըն էր: Եւ սակայն այս մարդեղութեամբ եղած աղքատութիւնը շատ հեռի է կատարեալ, ամենալեցուն նշանակութիւնն ունենալէ այն բանին, որ մեր առջեւն է այս սքանչելի իրողութեամբ: Ան մեր սիրոյն համար աղքատացաւ: Մարդեղութեան բոլոր աղքատութիւնը չէր կրնար եւ չի կրնար խաղաղութիւն եւ հանգիստ տալ յանցապարտ մեղաւորին խղճին: Աւելի խոր է աղքատութիւնն Անոր որ հարուստ էր քան մարդեղութեան աղքատութիւնը:

Հաճելի բան չէր Սուրբ Հոգւոյն համար՝ տալ մեզի արձանագրութիւն այն օրհնեալ Ան-

Կօ. Ի. 2. 6

63517-67

ձին՝ որ չափահաս կ'ըլլար: Կայ սակայն ճիշդ մէկ արձանագրութիւն Ղուկասի Աւետարանին երկրորդ գլխուն մէջ — երբ Ան հետեւեալ նըշանակալից խօսքն արտասանեց — «Եւ ըսաւ անոնց, զիս ինչո՞ւ կը փնտոէք, չէի՞ք գիտեր թէ ինծի պէտք է որ իմ Հօրս տունն ըլլամ»։ Ղուկ. Բ. 48: Որպիսի՞ գիտակցութիւն՝ Անոր անձնաւորութեան եւ գործին — կը յայտնուի այս խօսքին մէջ: Եւ յետոյ կը կարդանք, «Եւ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազարէթ, եւ անոնց հնազանդ էր»:

Նազարէթ աղքատիկ, փոքրիկ տեղ մըն էր, աննշան համբաւով. հոն գնաց Ան, Ա՛ն՝ որուն ընկերակցութիւնը ի յաւիտենից Հօրը հետ եղած էր:

Եթէ Սուրբ Հոգին տուած ըլլար մեզի պատմութիւնն այս տարիներուն ի Նազարէթ, պիտի կարդայինք անտարակոյս, պատմութիւն մը՝ աղքատութեան, ծանր աշխատանքի եւ թերեւս կարօտութեան: Մարկոսի Աւետարանէն կը լսենք Անոր իբր հիւսն յիշուիլը, Անոր՝ որ յետոյ յայտարարեց Հրէից ներկայութեանը Յովհաննու Աւետարանին մէջ — «Իմ Հայրս մինչեւ հիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ»։ Յովհ. Ե. 17: Այո՛, ինչ որ գործեց համբերու-

թեամբ, ծանր աշխատեցաւ տարիններով, իր իսկ ձեռքերով: Եւ սակայն Նազարէթի մէջ՝ աղքատութեան, ծանր աշխատանքի այս տարինները չեն յայտնեւ իր աղքատութեան ամբողջ աստիճանն ու չափը: Նոյն իսկ եթէ ինք ծանր, չարաչար աշխատելու ըլլար՝ այս երկրիս վըրայ եւ ապրէր յետին ծայր աղքատութեան մէջ, այս բոլորը չէին կրնար փրկել միակ հոգի մը մահէն, ոչ ալ ընդունիլ տալ Աստուծոյ մէկ հատիկ մեղաւոր մը...:

Թէ ո՞րչափ աղքատ էր, շատ որոշ կը տեսնենք Աւետարաններու արձանագրութեանց մէջ: Իր գլուխը դնելու տեղ չունէր: «Երկնից թըռչուններն իրենց բոյներն ունին եւ աղուէսներն իրենց որջեր, բայց Աստուածորդին իր գլուխը դնելու տեղ չունի»:

Այսպէս յայտարարեց ինք, Մատթ. Բ. 20, եւ հոն յաճախ, ամենայն հաւանականութեամբ, չիկար հանգչելու տեղ մը, հանդատաւայր մը, այդ սուրբ, օրհնեալ գլխուն համար...: Անօթեցաւ եւ եկաւ թղենիի մը քով, ոչինչ գտաւ հոն, իր աշակերտներն ալ, որոնք կը հետեւէին իրեն, անօթի էին, եւ փրցուցին ցորենի հասկեր՝ Շաբաթ օրը: Կինը, տկար անօթը, ծայրից Անոր եւ տուաւ Անոր, որ, ինչպէս ա-

ռաջ տեսանք, ըսաւ. «Արծաթն ու ոսկին իմս է, եւ հաղարաւոր բլուրներու վրայի արջառը»:

Ո՛րքան ալ մեծ ըլլար աղքատութիւնը՝ չէր այն աղքատութիւնը որուն ենթարկուեցաւ մեր սիրոյն համար: Ադէլէ անհունապէս աւելի աղքատ եղաւ:

Մինչ խոնարհ ու գլխիկոր կը քալէր երկրիս վրայ, մարդու նմանութեամբ, դրսուանց աղքատ, աղքատ ի Նազարէթ, աղքատ իրենց մէջ, եւ սակայն հարուստ էր ինք, տակաւին կը վայելէր հարստութիւնն իր Հօր սիրոյն: Ի՞րըր տղայ մը կը խօսի ինք — «Իմ Հայրս», Հօրը ժպիտը միշտ իր շուրջն ու վրան էր: Աստուած ուրիշ բան չէր կրնար ընել, բայց միայն սիրել զինք, որ թողած էր Հօրը ծոցը եւ մարդ եղած: Երբեք չկար վայրկեան մը այդ սուրբ, այդ անբիծ կեանքին մէջ, ուր Հօրը ներկայութիւնն ու սէրը պահպէին...: Որքան թանկագին պէտք էր ըլլալ իրեն համար՝ այն բոլոր աղքատութեան մէջ՝ որուն ենթարկուած էր, վայելել ներկայութիւնն ու ընկերակցութիւնն Անոր, որուն հետ էր եւ է՝ միշտ:

Եւ այսպէս մինչ կը շրջէր իրեններուն մէջ, Հայրն իրեն հետ էր: Միւրոյ հարստութիւնը դեռ իրն էր: Հայրն իր երկինքը բացաւ Անոր վերեւ

եւ ըսաւ — «Ասիկա է իմ սիրելի որդիս՝ որուն հաւնեք եմ»։ Մատթ. Գ. 17: Ասիկա իր ծառայութեան սկիզբն էր, երբ ինք ջոռէն դուրս եկաւ (մկրտուին), նոյն ձայնը խօսեցաւ՝ սուրբ լեռան վրայ, իր Այլակերպութեան պահուն, երբ Անոր զարմանալի փառքն իր վրայ էր: Գիւշերներն անապատը, կամ լեռանց վրայ անցուցած պահուն՝ կը վայելէր Հօրը սիրելի ներկայութիւնը: Երբ անապատն էր, սատանայէն փորձուած, վայրի անասնոց մէջ շրջած ատեն, Հօրը սիրելի բազումներն իր շուրջն իրեն պաշտպան էին:

Սիրելի՛ ընթերցող, այս աւելի սքանչելի իրողութեան լեցուն նշանակութիւնը — թէ Ան քու սիրողը նշանակութիւնը — թէ Ան քու սիրողը համար աղքատ եղաւ, միայն մէկ տեղ կարելի է սորվիլ — եւ այդ տեղն է — Խաչը... Խաչին պատմութեան մէջ կը գտնենք դրուած՝ ամենախոր աղքատութիւնն Անոր՝ որ հարուստ էր: Հո՛ն միայն կը տեսնենք թէ ի՞նչ գին արժեց Աստուծոյ՝ մեզ իրեն մօտ բերելու համար: Բայց, ո՞վ կարող է լիովին հասկնալ Խաչին աղքատութիւնը: Երեմիա, իր սիրեցեալ Երուսաղէմի աւերակներուն մէջ, փղձկեցա՛ւ խիստ յուզիչ ողբով — «Արդեօք հոգ չէ՞ք ըներ, ո՞վ

բոլոր ճամբայէն անցնողներ, նայեցէ՛ք, տեսէ՛ք, թէ արդեօք իմ ցաւիս պէս ցաւ կայ, որ իմ վրաս եկաւ, վասն զի Տէրը զիս նեղեց իր սաստիկ բարկութեան օրը» Ողբք. Երեմ. Ա. 12: Սակայն ի՞նչ է Երեմիայի վիշտն ու տառապանքը բաղդատմամբ այն ցաւին՝ զոր ունէր Յաւոց Մարդը: Ան միայն կրնար ըսել՝ նայեցէ՛ք ու տեսէ՛ք թէ կա՞ր իմ ցաւիս նման ցաւ մը: Երանելի մարդուն տառապանքը մանրամասնօրէն կանխասացուած էր իր իսկ հոգեով ամբողջ Հին Կտակարանին մէջ: Անոնք նսեմացած էին Հին Կտակարանին սուրբերու տառապանաց մէջ Ա. Պետ. Ա. 11: — Ինչպէս Աբէլ, Իսահակ, Յովսէփ, Դաւիթ, Դանիէլ և այլն: Երբ ինք եկաւ՝ կատարեալագործեց անոնց ամէնը եւ տառապեցաւ Խաչին աղքատութեամբն ու ամօթով, սակայն ո՞վ կրնայ չափել Խաչին տաքնապը, հոգեվարքը որմէ՞ անցաւ Սուրբը — այսպէս կոչած էին հին վարպետները, մեծ նկարիչները՝ իրենց երեւակայութենէն պատկերացուցած էին Խաչելութեան տեսարանը: Այս նըկարները կրնան արուեստի գործեր նկատուիլ մարդկային տեսակէտով, բայց հոգեւորապէս նկատուելով խղճալի, արտադրութիւններ են: — Հո՛ն գինք խաչեցին — ա՛յ է բոլորը զոր

Սուրբ Հոգին կ'ըսէ մեզի սոսկալի եղելութեան մասին:

Ո՛հ, ի՞նչ պէտք է եղած ըլլալ, երբ ինք՝ որ առ յաւերժ դեցած էր Հօրը փառքը, մերկացած ու քամուած է անդթօրէն խաչի՛ն... արիւնհոս, եղծուած դէմքով, իր օրհնեալ, սուրբ դիտուն վրայ կրելով փշեայ պսակը՝ կը բարձրացուի այդ սոսկալի խաչին վրայ — տեսարան անարգալից՝ մարդոց եւ դերմարդկային արարածոց համար...: Հո՛ն կը կախուի՝ լքուած իրեններէն, թողուած մինակ՝ իր տառապազին ժամերուն մէջ...:

Եւ սակայն եթէ կանգ առնենք հոս եւ ըսենք թէ մենք իջած ենք աղքատութեան ամենախոր յատակը — Անոր՝ որ հարուստ էր — պիտի վրիպէինք նշանակէտէն: Թէեւ տառապանքն ու ամօթը, վիշտն ու տաղնապը՝ ա՛յնքան մեծ էին որ կարելի չէր չափել զանոնք, սակայն տալիս անոնք չեն կրնար տալ մեզի Անոր աղքատութեան լիութի նշանակութիւնը: Կա՛յ աղքատութիւն մը աւելի խոր քան Փիղիգական տառապանքը եւ Խաչին ամօթը: Այդ ամենախոր աղքատութիւնը ներկայացաւ Անոր, երբ Գեթեմանի պարտէզն էր — «Երբոր այն տեղը հասաւ, ըսաւ անոնց, աղօթք ըրէ՛ք որ փոր-

ձութեան մէջ չի մտնէ՛ք, եւ ինքը անոնցմէ զատուեցաւ քարընկէցի մը չափ, ու ծնկան վրայ դալով աղօթք կ'ընէր, ու կ'ըսէր — «Հայր թէ որ կ'ողբես, այս գաւաթը ինձմէ անցո՛ւր, բայց չէ թէ իմ կամքս, հապա քուկդ թող ըլլայ»: Ու երկինքէն հրեշտակ մը երեւցաւ եւ կը զօրացնէր զԱնիկա, ու սաստիկ նեղութեան մէջ ըլլալով աւելի ջերմ եռանդութեամբ աղօթք կ'ընէր, եւ իր քրտինքը արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր՝ որ դետինը կը թափուէր. Դուկ. Իբ. 41—44: Ինչո՞ւ այս բոլոր տաղնապը. կըծկըւեցա՞ւ, ետ քաշուեցա՞ւ Փիղիգական տառապանքէն, խաչին եւ անոր ամօթէն: Ոչ երբեք, այլ պատրաստ էր իր առջեւ խաչին տոկալու եւ արհամարհելու ամօթը ու նախատինքը, եւ գիտէր թէ ամենախոր աղքատութեան անդունդը պիտի իջնէր, դառն գաւաթը պիտի ըմպէր մինչեւ վերջին կաթիլը, ասոր համար տաղնապի մէջ էր: Ուրեմն ի՞նչ էր այդ հարուստ մէկին ամենախոր աղքատութիւնը — ստեղծողին, հօր, փառաւոր Եհովային... Ի՞նչ էր...: «Եւ վեցերորդ ժամէն մինչեւ իններորդ ժամը բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ, եւ ժամը իննին ատենները Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, «Էլի, էլի, լամա սարաքթանի,

որ ըսել է, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ
 զիս թողուցիր»։ Մատթ. ԻԷ. 45—48։ **Զինք**
 շրջապատող խաւարին մէջ, որուն հանդերձը
 փառք էր՝ աշխարհի հիմնուելէն առաջ. այդ
 վսեմ, ահաւոր աղաղակին մէջ՝ որ դուրս եկաւ
 իր շրթներէն, խաւարին մէջէն, դէմ առ դէմ,
 կը գտնուէինք աղքատութեանն Անոր՝ որ հա-
 րուստ էր...։ Հոս կը տեսնենք զինք մերկա-
 ցած իր բոլոր ունեցածներէն։ Ո՛չ եւս են սիրոյ
 ճոխութիւնը, փառքի ճոխութիւնը, ո՛չ եւս է
 Հօրը ժպտուն դէմքը՝ իր գլխուն վերեւ, բայց
 անոր տեղ՝ սուրբ, արդար Աստուած մը, որուն
 ձեռքը կ'ապտակէ, կը հարուածէ տառապողը
 խաչին վրայ։ Այն սէրը՝ զոր կը վայելէր ինք
 իբր Միածին Որդի, այն սէրն որ իր բերկ-
 րանքն էր՝ մինչ կը շրջէր երկրի վրայ, դարձած
 է հիմա Աստուծոյ սոսկալի ցասում, անողոք,
 սաստիկ։ Ամէն բանէ մերկացած, Աստուծմէ
 հարուածուած, ինք որ մեղք չէր գիտեր, մեղի
 համար մեղք եղաւ, «Աստուած իմ, Աստուած
 իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր»։ Միայն այս անգամ
 է որ Յիսուս իր Հօր կ'ողջէ «Աստուած իմ»
 խօսքը։ Ի՞նչ կը նշանակէր այդ, ի՞նչ կը նշանա-
 կէր Աստուծոյ համար՝ զնեւ իր ձեռքը այդ սի-
 րելի էակին վրայ՝ որ միշտ իր բերկրանքն էր,

որ միշտ կը հաճեցնէր զինք։ Ի՞նչ պիտի ըլլար
 այդ Աստուծոյ գառնուկին համար այդպիսի
 սոսկալի մահ ճաշակել, ըմպել դառն մրուրը
 մինչեւ յատակը...։ Ան որ արժանի եղած չէր
 երբեք այդպիսի պատժոյ մը...։ Երբեք պիտի
 գիտնա՞նք Անոր տառապանքին խորութիւնը։
 Երբեք պիտի իմանա՞նք բոլոր յաւիտենականու-
 թեա՞ն մէջ՝ մեզ փրկելու փրկագինը...։ Թե-
 րեւս երբեք չպիտի գիտնանք մահու չարչա-
 րանքը՝ որու մէջէն պիտի անցնէր Աստուծոյ
 գառնուկը՝ մերկացած իր բոլոր հարստութե-
 նէն, մինակ, լքուած խաչին վրայ...։ Եւ հի-
 մա խորհէ, սիրելի ընթերցող, Ան քու սիրոյդ
 համար աշխարհ եկաւ, քեզի համար աղքատա-
 ցաւ, խաչը ելաւ, քեզի համար ըմպեց այն դա-
 ուն գաւաթը, քեզի համար ինկաւ Աստուծոյ
 երեսէն...։ Կրնա՞նք երգել հիմա։

Մահ եւ անեծք տակաւին
 Մեր բաժակին մէջ կային,
 Բայց, Դուն, Փրկի՛չ, մեզ համար
 Անարգ հաչին գամուեցար
 Ու խրմեցիր ա՛յնքան դառն՝
 Վերջին կաթիլն, Աստծո՛յ գառն։

որ ըսել է, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ
 զիս թողուցիր»։ Մատթ. ԻԷ. 45—48։ **Զինք**
 շրջապատող խաւարին մէջ, որուն հանդերձը
 փառք էր՝ աշխարհի հիմնուելէն առաջ. այդ
 վսեմ, ահաւոր աղաղակին մէջ՝ որ դուրս եկաւ
 իր շրթներէն, խաւարին մէջէն, դէմ առ դէմ,
 կը գտնուինք աղքատութեանն Անոր՝ որ հա-
 րուստ էր...։ Հոս կը տեսնենք զինք մերկա-
 ցած իր բոլոր ունեցածներէն։ Ո՛չ եւս են սիրոյ
 ճոխութիւնը, փառքի ճոխութիւնը, ո՛չ եւս է
 Հօրը ժպտուն դէմքը՝ իր գլխուն վերեւ, բայց
 անոր տեղ՝ սուրբ, արդար Աստուած մը, որուն
 ձեռքը կ'ապտակէ, կը հարուածէ տառապողը
 խաչին վրայ։ Այն սէրը՝ զոր կը վայելէր ինք
 իբր Միածին Որդի, այն սէրն որ իր բերկ-
 րանքն էր՝ մինչ կը շրջէր երկրի վրայ, դարձած
 է հիմա Աստուծոյ սոսկալի ցասում, անողոք,
 սաստիկ։ Ամէն բանէ մերկացած, Աստուծմէ
 հարուածուած, ինք որ մեղք չէր գիտեր, մեղի
 համար մեղք եղաւ, «Աստուած իմ, Աստուած
 իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր»։ Միայն այս անգամ
 է որ Յիսուս իր Հօր կ'ուղղէ «Աստուած իմ»
 խօսքը։ Ի՞նչ կը նշանակէր այդ, ի՞նչ կը նշանա-
 կէր Աստուծոյ համար՝ զնեւ իր ձեռքը այդ սի-
 րելի էակին վրայ՝ որ միշտ իր բերկրանքն էր,

որ միշտ կը հաճեցնէր զինք։ Ի՞նչ պիտի ըլլար
 այդ Աստուծոյ գառնուկին համար այդպիսի
 սոսկալի մահ ճաշակել, ըմպել դառն մրուրը
 մինչեւ յատակը...։ Ան որ արժանի եղած չէր
 երբեք այդպիսի պատժոյ մը...։ Երբեք պիտի
 գիտնա՞նք Անոր տառապանքին խորութիւնը։
 Երբեք պիտի իմանա՞նք բոլոր յաւիտենականու-
 թեա՞ն մէջ՝ մեզ փրկելու փրկագինը...։ Թե-
 րեւ երբեք չպիտի գիտնանք մահու չարչա-
 րանքը՝ որու մէջէն պիտի անցնէր Աստուծոյ
 գառնուկը՝ մերկացած իր բոլոր հարստութե-
 նէն, մինակ, լքուած խաչին վրայ...։ Եւ հի-
 մա խորհէ, սիրելի ընթերցող, Ան քու սիրոյդ
 համար աշխարհ եկաւ, քեզի համար աղքատա-
 ցաւ, խաչը ելաւ, քեզի համար ըմպեց այն դա-
 ուրն գաւաթը, քեզի համար ինկաւ Աստուծոյ
 երեսէն...։ Կրնա՞նք երգել հիմա.

Մահ եւ անէծք տակաւին
 Մեր քաժակին մէջ կային,
 Բայց, Դուռ, Փրկի՛չ, մեզ համար
 Անարգ հաչին գամուեցար
 Ու խրմեցիր ա՛յնքան դառն՝
 Վերջին կաթիլն, Աստծո՛յ գառն.

Քու մահուամբըդ մեմք կ'ապրինք,
Դժոխքէն տարիք մեզ երկինք,
Ազատացար մեզ համար,
Քու փրկութիւնդ անդադար
Պիտի գովեմք մեմք, Յիսուս,

Դուն ես մեր կեանք, հաւաք, յայս:

Եւ ո՞վ ենք մենք՝ որ ինք մօտէր աղքատութեան
խորքերը եւ Աստուծոյմէ լքուէր, եւ հարցը-
նենք՝ որո՞նք էին այս կորնթացիները, առա-
ջին թուղթը պիտի պատասխանէ:

«Ձէք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ
արքայութիւնը չպիտի ժառանգեն. մի՛ խաբ-
ուիք, ո՛չ պոռնիկները, ո՛չ շնացողները, ո՛չ
գողերը, ո՛չ արուագէտները, ո՛չ գինովները,
ո՛չ նախատողներն ու ո՛չ յափշտակողները Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը չպիտի ժառանգեն:
Եւ դուք մէկ քանիներդ անանկներ էիք, բայց
լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդա-
րացաք, Տէր Յիսուսի անունովը ու Աստուծոյ
հոգիովը». Ա. Կորնթ. Զ. 9—11: Ի՞նչ ահաւոր
արձանագրութիւն է աս: Եւ սակայն ասանկնե-
րուն համար Աստուծոյ Որդին վար իջաւ ու
աղքատացաւ, նոյն իսկ խաչին չքաւորութեան
աստիճանին...: Ի՞նչ «ահաւոր արձանագրու-
թիւն» կը լսեմ մէկու մը ըսելը, եւ աւելցնե-

լով՝ ինչպէս յաճախ կ'ըլլայ, այսքան խոր եր-
բեք իջած չէի... անձն արդարացնող փարի-
սեցիին լեզուով — անասնական Քրիստոնեա-
ներ, յաչս իրենց՝ արդար, եւ անարգելով ու-
րիշները, կ'ըսեն «Ո՛վ Աստուած, շատ շնորհա-
կալ եմ Քեզի՝ որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ յա-
փըշտակող, անիրաւ, շնացող, եւ կամ այս
մաքսաւորին պէս, հապա շարթթը երկու ան-
գամ ծոմ կը պահեմ ու բոլոր ստացուածքիս
տասանորդը կուտամ». Ղուկ. ԺԼ. 9—12:

Ընթերցո՛ղ, ա՞ն է քու լեզուդ, ա՞ն է քու
խոստովանութիւնդ, եթէ այսպէս՝ որքա՛ն քիչ
գիտես քու անձիդ մասին, հետեւաբար որքան
քիչ թանկագին Աւետարանի քաղցրութեան մա-
սին: Կը պատմուի թէ եպիսկոպոս մը պիտի
քարոզէր ապաշխարանոցին մէջ, պապանձեցաւ
ու գրեթէ համր եղաւ՝ երբ տեսաւ ընկեր ա-
րարածներու երկայն շարքերը, ամօթի համա-
զգեստներով՝ մատուռին մէջ իրենց տեղերը:
Քանզի ինք ըսաւ, ինչպէս կ'ընամ քարոզել այս
մարդոց, ի՞նչ գիտեմ ես գողերու, մարդաս-
պաններու եւ խարդախներու վրայով, ես այս
բաներէն եւ ոչ մին ըրած եմ: Անոնց եւ իմ մի-
ջեւ մեծ վիճ մը կայ, դժօրք մը խոր, որմէ ոչ
ես կ'ընամ անցնիլ անոնց, ո՛չ ալ անոնք կ'ընան

գալ ինծի: Յետոյ Աստուած ցոյց տուաւ իրեն իր բնական սիրտը, վաբը, մաքրակրօն աւանդութեան խաւերուն մէջէն, բարոյական սովորութեանց մէջէն, նախնեաց բարոյական սերունդներէ ժառանգուած, յայտնող ճառագայթը, չողաց եւ լուսաւորեց իրական սիրտը, յատակը, եւ Աստուծոյ մարդը տեսաւ հոն հնարաւորութիւնը իւրաքանչիւր ոճիւրի՝ ներկայացուած գաղտագողի նայուածքներով, վայրահակ ճակատներով անասնական դէմքերով՝ մարդկութեան երկայն չարքերուն մէջ, իր առջեւ, եւ յետոյ քարոզեց անոնց իբր մեղաւոր մարդ՝ մեղաւոր մարդոց: Լսէ նկարագրութիւնը քու սրտիդ, մարդուն բնական սրտին, զոր ըրաւ մեր օրհնեալ Փրկիչը, — «Ինչու որ սըրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդներ, սպանութիւններ, գողութիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհոյութիւններ»: Այս բոլոր չար բաները մեր սիրտերուն մէջ են. Մատթ. ԺԵ. 1—19: Մարդասպան մը կայ հոն, եւ պոռնիկ մը, գող մը եւ աւագակ մը, Աստուծոյ շնորհքը կրնայ ետ պահել զայն՝ ցոյցէ, եւ յայտնութենէ, եւ սակայն հոն է ան, ինչպէս ճշմարիտ Rowland Hill աղագակեց՝ երբ տեսաւ մարդասպան մը չուանը վզին՝ կը տարուէր դէպի կախաղան: Եթէ

Աստուծոյ շնորհքը չըլլայ այսպէս ենք մենք, վատ, քաղականաժ մեղաւորներ, Աստուծոյ թշնամիներ: Ի՞նչ պիտի ըսէ Աստուած մեզի համար: «Զկայ մէկը որ հասկնայ, չկայ մէկը որ զԱստուած փնտռէ, ամէնքը խտորեցան, մէկտեղ անպիտան եղան, աղէկութիւն ընող մը չիկայ, մէկ մըն ալ չիկայ: Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է, իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան, իժերու թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակը, անոնց բերանը անէծքով ու դառնութեամբ լեցուն է, անոնց ոտքերը չտապ են արիւն թափելու, կործանում ու թշուառութիւն կայ իրենց ճամբաներուն մէջ, եւ խաղաղութեան ճամբան չի ճանչցան, Աստուծոյ վախը չիկայ անոնց աչքերուն առջին ամէնքը մեղանչեցին եւ Աստուծոյ շնորհքէն պակաս գտնուեցան».
Հովմ. Գ. 10—19:

Ահա՛ մեր բանական վիճակը: Աստուած ինքը կ'ըսէ մեզի այս բոլորը, եւ ինք միայն գիտէ մեր նուաստութեան խորութիւնը, մեր վատութիւնը, մեր մեղանչականութիւնը, մեր թշնամութիւնն եւ անաստուածութիւնը: Եւ սակայն այս բոլորը գիտնալով՝ ըսաւ եւ տուաւ ամենալաւը՝ զոր կրնար տալ: Տուաւ զԱյն, իր սիրելի Որդին: Ո՛հ, լսեցէք, մտիկ ըրէք:

Ան ձեռքը դրաւ Որդւոյն վրայ՝ խաչին ահաւոր
չքաւորութեան մէջ, եւ հաւրուածեց զԱյն՝ մեր
տեղը...: Ո՛հ, սքանչելի՛, սքանչելի՛ սէր, գե-
րազանց քան գիտութիւն, «Վասն զի մենք երբ
որ տկար էինք դեռ, յարմար ժամանակին Քրի-
ստոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ ինչու
որ արդարի մը համար հաղիւ կ'ըլլայ որ մէկը
մեռնի (բայց մէկ բարի մարդու համար կա-
րելի է որ մէկը մեռնի), սակայն Աստուած իր
սէրը որ մեր վրայ ունէր յայտնեց, որ երբ դեռ
մեղաւոր էինք, Քրիստոս մեզի համար մեռաւ».
Հռովմ. Ե. 6—9:

Պիտի չի խոնարհեցնէ՞ք հիմա ձեր գլուխն
ու սիրտը Աստուծոյ ներկայութեան: Գրաւե-
ցէք ձեր տեղերն Անոր առջեւ իբրեւ անարգ,
վատ, կորսուած, յանցաւոր մեղաւոր: Երբեք
աղէկ բան մը ըրած չէք, երբեք չէք կրնար ա-
ղէկ բան մը ընել:

Չի փրկուած, մեղաւոր ընթերցող, ճանչ-
ցիր զքեզ, կորսուած մեղաւոր մը՝ Աստուծոյ
առջեւ, եւ հաւատայ Աստուծոյ Որդւոյն:
«Քանզի Աստուած այնքան սիրեց աշխարհը
մինչեւ որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն
ով որ Անոր հաւատայ, չի կորսուի,
հապա յաւիտենական կեանք ունենայ».

Յովհ. Գ. 16: Ասկէ աւելի մեծ ի՞նչ
ապացոյց կրնար տալ Աստուած իր սիրոյն՝
քան զայն՝ զոր ինք տուաւ, զնելով իր միածին
Որդին ամէնէն վատ, ամէնէն նուաստ մեղա-
ւորին տեղ: Ան չի խնայեց իր սիրելի Որդւոյն՝
որպէսզի կարենայ խնայել մեղաւորին՝ որ կը
հաւատայ իր Որդւոյն: Ձեր սիրոյն համար աղ-
քատացաւ, կը հաւատա՞ք, պիտի ընդունի՞ք
զինք իբրեւ ձեր Փրկիչը:

Եւ մենք որ հաւատացած ենք եւ գիտենք
զինք, գիտենք թէ ինք մեզի համար մեռաւ.
մենք որ կը խոստովանինք մեծ առաքեալին
հետ ու կը դաւանինք «Որ սիրեց զիս եւ իր ան-
ձը ինծի համար տուաւ».
Գաղ. Բ. 20:

Ի՞նչպէս կը կարօտինք մեծագոյն ըմբռնու-
մի մը՝ իր հզօր սիրոյն մասին՝ որ զոհեց ինք-
զինքը, այն սէրն էր որ զնաց խաչին ստորնու-
թեան: Պարտինք նայիլ իւրաքանչիւր չի փըր-
կուած մարդու վրայ — մարդկային տեսակէ-
տով՝ ամէնէն ստորին, ամենէն թշուառ, ամէ-
նէն անսիրելի — իբր մէկը՝ որուն համար Աս-
տուծոյ Որդին տուաւ իր անձը, իր յաւիտե-
նական հարստութիւնը, եւ աղքատ եղաւ: Նա-
յեցէք մեր մեծ քաղաքին դիմացի փողոցին մէջ
գտնուողներուն... որքան յաճախ կը տեսնենք

անոնց երերալը, դողդալը: Տեսէք խեղճ մը որ
կը պառկի փողոցին, տիղմովն ու աղտեղու-
թեամբը ծածկուած, թերեւս իր խկ արիւնով
... նուազած: Ո՛հ, նայեցէ՛ք այդ դժբաղդին,
այդ անտուն թափառականին, որուն համար
թերեւս Աստուծոյ Որդին աղաղակեց խաչին
վրայ, «Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, ինչո՞ւ
գիտ թողուցիր»: Անոր համար թափեց իր ան-
գին արիւնը, անոր համար ճաշակեց այդ սոսկա-
լի մահը: Ուրիշ ի՞նչ կերպով կրնանք սիրել այդ
խեղճ, թշուառ մեղաւորը այդ անտուն լքեալը,
որուն համար Աստուած տուաւ իր սիրելի Որ-
դին, Որուն համար մեռաւ Քրիստոս, պարտա-
կան ենք այդ մէկուն: Իցի՛ւ, Տէրը լեցնէր մեր
սիրտերն այն բոցավառ սիրով՝ զոր ունի ինք՝
խեղճ, կորսուած մեղաւորներուն համար, որ
մենք անձկայինք, այո՛, տառապէինք փրկու-
թեանը համար անոնց՝ որոնց համար Քրիստոս
աղքատ եղաւ, իր բոլոր փառքէն մերկացաւ...:

Գ.

Իր աղքատանալովը հարուստ ենք, որպի-
սի՛ նիւթ մ'ունինք մեր խորհրդածութեան
համար: Խաչեալ Աստուածորդւոյն, մեծ, խոր,
անչափելի աղքատութիւնը՝ հարստութիւն

հայթայթած է մեզի: Որչա՛փ մեծ ըլլալու է
այս հարստութիւնը, որ խեղճ, կորսուած մե-
ղաւորներուն համար է, որոնց համար մեռաւ
ինք, եւ որոնք կը հաւատան իրեն: Ինչ գար-
մանալի է արդարեւ Քրիստոսի հարստութիւնը՝
զոր ունէր Ան Հօրը հետ՝ աշխարհի ըլլալէն ա-
ռաջ, եւ ի՛նչ յուզիչ է այն իրողութիւնը թէ՛
այսպիսի հարուստ մէկը՝ այնքան աղքատ ե-
ղաւ, սքանչելի իրողութիւն: Սակայն ամէնէն
զարմանալին է այն հարստութիւնը զոր Աստ-
ուած տուած է մեզի Անոր միջոցաւ: Ասիկա լը-
րումն ու կատարելութիւն է օրհնեալ Աւետա-
րանին, լիութիւն մը՝ որ շատ քիչ քարոզուած,
ու շատ քիչ հաւատացուած է մեր օրերուն մէջ:
Ոմանք կը չեչտեն, Աւետարանի քարոզութեան
մէջ մեղաց թողութեան իրողութիւնը՝ թէ ինչ-
պէս մեղաւոր մը կ'աղատի ու կ'արդարանայ ա-
մէն բաներէ: Մեծ օրհնութիւն մըն է դիմնալ
յիրաւի թէ մեղքն յաւիտեանս կրնայ ներուիլ:
Այդ երանութիւնը գիտցաւ Դաւիթ, երբ գրեց
Լիւրդ սաղմոսը — «Երանի՛ անոր՝ որուն յան-
ցանացը թողութիւն եղաւ, ու անոր մեղքերը
ծածկուեցան: Երանի՛ այն մարդուն՝ որ Տէրը
անօրէնութիւն չի սեպեր անոր, ու անոր հո-
գիին մէջ նենդութիւն չկայ»։ Սաղմ. ԼԲ. 1—3:

Սակայն ներումը փոքրիկ մասն է միայն երանելի, օրհնեալ փրկութեան: Ուրիշներ առաջնութիւն կուտան նոր կեանքի շնորհման, յաւիտենական կենաց փրկութեան ստուգութեան եւ զալիք բարկութենէն ազատման: Բոլոր ասոնք եւ ուրիշ թանկագին բաներ երանելի եւ օրհնեալ հետեւանքներէն ոմանք են՝ Աստուածորդւոյն լրացուցած գործին խաչին վրայ: Կայ սակայն բարձրագոյն յայտնութիւն մը՝ զոր հաւատացեալ մեղաւոր մը, շնորհքով փրկուած, ունի՝ այն երանելի մէկուն միջոցաւ, որ աղքատ եղաւ: Անով եղած ամենալեցուն օրհնութիւնը մեր գեղեցիկ համարը կը յայտնէ: — «Անով հարուստ եղանք» — Եւ ի՞նչ է այն հարստութիւնը՝ որ մեզի կը վերաբերի, Տէր Յիսուս Քրիստոսի աղքատութեան պատճառաւ: Որչափ հարուստ ենք իրմով: Երբեք խորհած ես, սիրելի ընթերցող, Տէր Յիսուս Քրիստոսով հարուստ ըլլալու մասին: Այդ հարստութիւն ի՞նչ բանի մէջ կը կայանայ: Քեզ երկար չպիտի պահեմ անկէ՝ որ կը զուարթացնէ գրողին սիրտը, այլ ան յարատեւ գոհութեամբ եւ երկրպագութեամբ:

Շնորհքով փրկուած ենք, Տէր Յիսուս Քրիստոսի աղքատութեան միջոցաւ, երբ ինք

լքուած էր այն խաչին վրայ: Ճիշդ ա՛յնքան հարուստ էինք հիմա փառքով հո՛ն, վերը:

Ասիկա մեծ հաստատում մըն է. Ան սքանչելի պահանջ մըն է, եւ սակայն ճշմարիտ է հիմա, ճշմարիտ է հիմա, ճշմարիտ յաւիտենա՛ս, յաւիտենից, անհամար դարերու շրջանին՝ անվերջ յաւիտենականութեան մը...:

Ամէն քանի առաջ ստուգենք թէ ո՛րքան հարուստ է Ան՝ որ մեր տեղը խաչը ելաւ: Ո՛ր է Ան հիմա: Գերեզմանը չէր կրնար իր մէջ պահել զինք: Ան չէր կրնար տեսնել ապականութիւն: Հայրը յարոյց զԱյն մեռելներէն եւ ընդունուեցաւ վերը փառքով...: Որպիսի՞ տեսարան երկնից մէջ՝ Երբ ինք վայելց կրկին իր Հօր ներկայութիւնը: Անցաւ երկնից մէջէն: Այն ամպն որով անտես եղած էր՝ պշուցեալ աշակերտներէն, տարուեցաւ այն դահուն առջեւ, այն փառաւոր դահուն տիեզերքի կեդրոնին: Ի՛նչ սքանչելի կերպով հրեշտակաց խումբեր կանգնեցան իր շուրջը՝ մինչ ինք վերադարձաւ Հօրը: Անոնք կը ճանչնային զինք հոն՝ մարդկային կերպարանք առնելէ առաջ: Տեսած էին զինք վարը, երկրի վրայ: Անոր հետն էին անապատին մէջ ճամբորդած ատեն, իր աշխատութեան ու ծառայութեան միջոցին: Կրնար ա-

նոնց մէկ լէզէոնին հրամայել այն ժամուն՝ երբ խաւարի իշխանութիւնն իր վրայ հասաւ: Ի՞նչ պէս զիտեցին զինք՝ երբ խաչէն կախուեցաւ: Յարութեան արշալոյսին ներկայ էին, եւ տունն աշակերտներուն բարի ու փառաւոր աւետիսը թէ ինք նոյն կերպով պիտի դար կրկին: Ի՞նչ տպաւորութիւն գործեց Հօրը, մեր սիրելի Աստուծոյն եւ Հօրը, Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօր Աստուծոյն վրայ, երբ իր սիրելի Որդին վերադարձաւ իրեն: Հայրը լքեց զԱյն, ապտակեց զԱյն խաչին վրայ մեղաւորին տեղ, եւ հիմա նոյն Որդին ետ կուգայ եւ կը ներկայանայ Հօրը, մարդու կերպարանքով — փառաւորեալ մարդու: Մարդկային արարած մը՝ փառքի մարմնով՝ եւ տակաւին մսի եւ ոսկորի մարմնով՝ Աստուծոյ դահուն առջեւ կը ներկայանայ, եւ Ան՝ Աստուծոյ Որդին է յարուցեալ ի մեռելոց, նոր ստեղծագործութեան մը գլուխը: Ի՞նչ անբացատրելիօրէն վսեմ ու փառաւոր պէտք է ըլլայ Ան որ այսպէս իր Հօրը կուգայ: Տեսի՛ք, կը յառաջանայ դէպի այն դահը եւ Հայր կ'ողջագուրէ զինք, ու կ'ըսէ — «Իմ աջ կողմս նրստէ, մինչեւ որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան դնեմ»: «Դուն յաւիտեան քահանայ ես»: Մեղքիսդ զի կարգին պէս, եւ թե-

րեւա երկնային զօրաց աղաղակներուն եւ գովեստներուն տակ նստաւ հոն: Եբր. Ա. եւ Ե. Գլուխները:

Ո՛ւր է հիմա ինք: Վերադարձած է Հօրը քով, Հօրը ներկայութեան իբր փառաւորեալ մարդ եւ փառաւորեալ Աստուածորդի: Աստուած բարի գալուստէն զատ՝ ուրիշ բան ըրաւ իրեն, տալով փառաւորեալին, այն մարմնով՝ որուն մէջ դեռ կը տեսնենք բեւեռներու հետքերը, տեղ մը՝ իր դահուն վրայ: Այո՛, տըլաւ: Աստուած զինք ամէն բանի ժառանգ նշանակեց, բոլոր ստեղծագործութեան ժառանգ ըրաւ զինք: Ամէն զօրութիւն երկնից ու երկրի մէջ՝ տրուեցաւ իր սիրելի Որդւոյն: Ուրեմն հիմա որչա՛փ հարուստ է Ան: Ամէն արարածներ Անոր կը վերաբերին: Ան է Օրհնեալ Տէրն ամէնուն: Ուրիշ ի՞նչ բանի տիրացած է Ան հիմա: Հօրը սիրոյն, Հօրը սէրն անգամ մ'ալ կեդրոնացած է իր վրայ: Այն յաւիտեանական սէրը՝ զոր միշտ ճանցած ու վայելած էր, նոյն սուրբ սիրոյն ճոխութիւնն անգամ մ'ալ իրն են: Ո՛հ, ի՛նչպէս կը սիրէ զինքը Աստուած, այդ սիրուն էակը՝ որ իր կամքը կատարեց, որ իր յաւիտեանական արդարութիւնը բարձրացուց եւ ճանցուց իր սէրը կորսուած ու մեղաւոր աշխար-

հին...

Ուրիշ ի՞նչ բանի տիրացաւ, երբ վեր բարձրացաւ...: Կը նայիմ ու կրկին կ'աղաղակեմ — «Սակայն Յիսուսը փառքով ու պատուով պըսակուած կը տեսնենք, որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր, մահուան չարչարանքին համար»։ Եբր. Բ. 9:

Փառքով պատած է Ան, Հայրը փառաւորած է զՏէր Յիսուս Քրիստոս: Եւ ի՞նչ փառք...: Ո՞վ կրնայ պատմել Անոր փառքը: Ո՞վ կրնայ նկարագրել այն փառքը, զոր ունի Ան իր Հօր ամբողջ վրայ, այն փառքը զոր՝ կը տեսնենք՝ պիտի ունենայ իր զօրութեան օրը, երբ դայ դարձեալ իր Տէր Յիսուս, Տէր Տէրանց եւ Թաղաւոր Թաղաւորաց»:

Սիրելի ընթերցող, Ան հարուստ էր բոլոր յաւիտենականութեան մէջ, երեք բաներով — 1. Ստացուածքով, ամէն ինչ իրեն կը վերաբերէր. 2. Սիրով... Հօրը միածին Որդին. 3. Փառքով, Աստուծոյ փառքը: Այս երեք բաները թողուց, հրաժարեցաւ: Այն խաւար չըրջանին՝ երբ կախուած էր, առանձինն, լըքուած խաչին վրայ: Ամէն բանէ մերկացած: Եւ հիմա, Յարութեամբը կը տեսնենք զինք Որդի Մարդոց եւ Աստուած Որդի վերադարձած, իր

Հօրը քով: Ամէն զօրութիւն տրուած է իրեն, եւ ամէն բանի ժառանգորդն է: Հօրը սէրն իր վըրայ, Հօրը փառքը կը ծածկէ զինք անգամ մ'ալ: Հիմա ունի նոյն հարստութիւնը, զոր ունէր աշխարհի ըլլալէն առաջ, միայն մէկ տարբերութեամբ, հիմա ինք փառաց մարդն է, Փառաց Տէրը, ճիշդ այնքան հարուստ է ինք, փառաւորեալն է, նո՛յնքան հարուստ է ամենանուստ մեղաւորն՝ որ հաւատացած է իրեն որ իր սուրբ արեամբ լուացուած է: Անոր հարստութիւնը՝ քու հարստութիւնդ է, ո՞վ Աստուծոյ զաւակը, լայն բաց աչքերդ ու սիրտդ, եւ աղօտ նշոյն ունեցիր Աստուծոյ շնորհաց եւ սիրոյն:

Ան տեսաւ աշխարհն աւերակ, մարդիկ ապըստամբ եւ թշնամի իրեն: Յանկարծակիի չեկաւ՝ երբ մարդիկ ինկան, գիտէր այդ բանը՝ բոլոր յաւիտենականութեան մէջ: Այդ մասին նախապատրաստութիւն տեսած էր: Սիրելի է՝ ահա իր ծոցն է, որու միջոցաւ եւ որու համար ամէն ինչ գոյութեան եկաւ: Իր նպատակն՝ ուրիշներն ալ որդեգրել էր այդ մէկին հետ: Այս անարդ, կորսուած մեղաւորներն պիտի առնուին խաւարին իշխանութենէն դուրս եւ այդ մէկին տակ պիտի դրուին, իրեն ժառանգակից ըլլալու — ժառանգորդ Հօրը սիրոյն եւ փառ-

քին՝ բոլոր յաւիտենականութեան մէջ: Ի՛նչպէս կրնար ընել այդ բանը: Յանձնեց իր Որդին, թողուց որ մեկնի այն մութ, մութ երկիւրը, հարուածեց, ապտակեց զայն երբ տեսաւ խաչի վրայ...: Եւ յետոյ յարոյց զԱյն՝ մահուան ու գերեզմանին վրայ յաղթական, եւ առաւ իր ներկայութեանը կրկին: Նստեցուց իր աջ կողմը երկնից մէջ, եւ անոր միջոցաւ կատարեց իր սքանչելի նպատակը՝ այդ սրտով արդիւնք ունենալ, բաժնեց իր հարստութիւնը: Մարդ կրնա՞ր ըմբռնել այսպիսի կերպ մը: Աշխարհիս բոլոր իմաստութիւնը կրնա՞ր հնարել այսպիսի ծրագիր մը: Հօրը միածին Որդին, Հարուստը, որ ստեղծեց ամէն բան, հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր, եւ հիմա շատ աւելի լաւագոյն եղած է քան հրեշտակները Երբ. Ա. 5, անոնցմէ գերազանց անուն մը ժառանգելով: Եւ այս բոլորը եղած է մեզի, կորստած մեղաւորներու համար, որպէսզի ամէն մէկս որդի ըլլանք Անոր հետ, բաժանորդ այն դերքին, այն տեղին՝ զոր ունի Ան՝ ամենաբարձր փառքին մէջ:

Ճիշդ այնքան հարուստ՝ որքան է ինքը իր Հօրը ներկայութեանը, նո՛յնքան հարուստ ես դուն, նո՛յնքան հարուստ է ամէն հաւատացող

մեղաւոր: Անով՝ որեւէ կերպով պակաս ենք՝ քան Աստուծոյ որդիներ ենք Աստուծոյ ժառանգներ, նոյն ինքն Հոգին վկայութիւն կուտայ՝ մեր հոգիին հետ թէ մենք Աստուծոյ որդիներն ենք եւ թէ որ որդիք, ուրեմն ժառանգներ Աստուծոյ ժառանգներ, Քրիստոսի ժառանգակիցներ. Հռովմ. Ը. 16—17: Որդի ըլլալ եւ ժառանգ ըլլալ՝ անբաժան կերպով կապակցած են, ժառանգներ ենք Աստուծոյ, որովհետեւ՝ իբր հաւատացեալներ՝ որդիներ ենք: Մեր ժառանգութիւնը, բնաւ պակաս չէ Անոր ժառանգութեանէն որ անդրանիկն է մեռելներէն: Աստուած նշանակեց զինք ժառանգ բոլոր բաներուն եւ մենք ժառանգակիցներ, ընկեր ժառանգակիցներ Քրիստոսի: Ասկէ աւելի պարզ բան կրնա՞յ ըլլալ, Աստուած ըսաւ Աբրահամի քալել, չըրջիլ այն երկրին մէջէն՝ զոր խոստացած էր իրեն եւ իր սերունդին: Կրնանք երեւակայել, ի՛նչ ուրախութեամբ հաւատացելոց Հայրը, քալե՛ց այն բարի երկրին մէջ, կանանչ արօտներով, ջուրի աղբիւրներով, գետերով ու լիճերով, ի՛նչպէս հրճուանքով դիտեց լեռները, եւ սակայն իրապէս չի ժառանգեց զայն նոյն առտն, բայց հաւատքով վայելեց զայն, մեր Աստուածն ու Հայրը չի պահանջեր մեզմէ քալել

հոս, այս երկրին մէջէն, անկէ աւելին կ'ըսէ: Ամէնը տուած է իր սիրելի որդւոյն, բոլոր երկիրն Անոր կը վերաբերի, բոլոր տիեզերքը, եւ որովհետեւ իր Որդւոյն կը վերաբերի, հետեւաբար մեզի կը վերաբերի, վերցո՛ւր աչքերդ վեր ու նայէ երկնից, իր սքանչելի դադանիքներով, իր անհուն, անյատակ միջոցով, իր արեգակնային դրութեամբ՝ անտեսանելի նոյն խսկ ամենազօրաւոր հեռադիտակին: Այդ ամէնը Անոր կը վերաբերի: Ան կը բռնէ իր օրհնեալ ձեռքերուն մէջ, եւ ան կը վերաբերի մեզ: Ան քու ժառանգութիւնդ է: Անոր հետ պիտի տիրանանք երկնից եւ երկրի: Եւ ի՞նչ պիտի ըլլան այս բոլորը, ի՞նչ մեծ է մեր հարստութիւնը, ո՞վ կրնայ պատմել: Անվերջանալի՛ դարեր, յաւիտենականութիւնը պիտի վայելենք Անոր հետ, Անոր ճոխութեան ու փառքին մասնակից ըլլալով:

Հայրը կ'ուզէ որ վայելես հիմա հաւատքով՝ քու հարստութիւնդ, ի՞նչ են այս երկրիս ստացուածքներն ու ճոխութիւնները, թէեւ մարդիկ զանոնք հարստութիւն կը կոչեն, ի՞նչ են անոնք՝ բաղդատմամբ մերինին՝ իբր Աստուծոյ Որդիներ: Անոնք օճառի պղպլշակներ են միայն, աղքատութեան խեղճ ու կրակ խաղա-

լիքներ՝ որ շուտ կը ցնդին:

Ո՞վ Աստուծոյ Զաւակը, անդին նայէ՛, հարստութեան կամ աղքատութեան մէջ, առատութեան կամ կարօտութեան ատեն, այո՛, ամէն օր յիշէ քու յաւիտենական, քու մնայուն հարստութիւնդ՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսով: Ուրախացիր հաւատքով ու յաղթանակով՝ բոլոր երկրային վիճակներուն ու պարագաներուն մէջ իբր ապագայ ժառանգորդ Աստուծոյ: Սիրոյ ճոխութիւնը զոր Ան կը վայելէ, սէրն որով սիրուած է ան Աստուծմէ, այն սէրն է որով մենք սիրուած ենք, նոյն սիրոյն բաժնեկից ենք, ասով է որ հաւատացեալներու կ'ուղղուի Աստուծոյ սիրելիներ խօսքը՝ Նոր Կտակարանին մէջ: Լսեցէք Անոր բարձր, քահանայական աղօթքը Յովհ. Ժի. գլխուն մէջ, ըմբռնելու համար թէ այնպէս է: Հոս կը պատմէ Հօրը՝ Անոր եւ իր փրկագործութեան մասին, որ Հօրմէն իրեն տրուած էր: Զարմանալի բան է որ փրկութեան բոլոր մեծ իրողութիւնները — մեր Աստուծոյ առջեւ կենալը, մեր ներկայ պատասխանատուութիւններն ու առանձնաչնորհումները՝ մեր ապագայ փառքը՝ ամէնքն իրմով յայտնուած են: Հեղինակն ու լրացուցիչը, հաւատքին՝ այս աղօթքին մէջ, այս աղօթքին իր

օրհնեալ խորութեամբ կրնայ կոչուիլ ընծիւղ, սկիզբն եւ պատճառ բոլոր հետագայ յաջորդող յայտնութեանց Շնորհաց Աւետարանին, բոլոր փրկութեան ճշմարտութեանց ինչպէս պարզութիւն ու յայտնութիւն՝ մեծին Պօղոսի նամակաց մէջ՝ հոս յիշուած են: Այս ուսուցումներն ու վարդապետութիւնները՝ եօթը բառերու մէջ կրնան ամփոփուիլ, եւ ասոնք են — Փրկութիւն, Յայտնութիւն, Ներկայացում, Նոյնացում, Սրբացում, Պահպանում եւ Փառաւորում:

Հոս կը լսենք իր Հօր ըսելը — «Ու աշխարհս գիտնայ թէ՛ Դուն զրկեցիր զիս, ու սիրեցիր ասոնք ինչպէս որ զիս սիրեցիր. եւ դարձեալ — որ այն սէրը որով Դուն զիս սիրեցիր, անոնց մէջը ըլլայ, ու ես ալ անոնց մէջը». Յովհ. Ժէ. 23—25: Ճշմարտիւ այսպէս է. այն սէրը, որով Հայրը կը սիրէ Որդին, է այն սէրը՝ որով ինք կը սիրէ ամէնը որ կը վերաբերի Քրիստոսի, որ Անոր հաւատալով՝ Քրիստոսի մէջ է: Աստուած սէր է, եւ, ո՛հ, ի՛նչպէս կը սիրէ ինք: Սէրն էր որ տուաւ Միածինը՝ որպէսզի կարող ըլլայ մեզ խեղճ մեղաւորներս մասնակից ընել նոյն յաւիտենական սիրոյն:

Ամուր բռնէ զայն հաւատքով, ո՛վ Աստու-

ծոյ սիրելին, Քրիստոս Յիսուսի մէջ՝ որ դրած է Շնորհքը քեզ, քեզ համար Հօր Աստուծոյ կողմէն, միայն սէր կայ, ո՛չ այլ ինչ: Ամենայն պատկառանքով կ'ըսենք — Աստուած սիրելէ զատ բան չի կրնար ընել, սիրելէ զանոնք՝ որ իր գաւազներն են հաւատքով ի Քրիստոս Յիսուս: Սորվէ նկատել ամէնը, նոյնիսկ ամէնէն մութ եւ ամէնէն օտար — արտասովոր փորձառութիւնը: Անոր սիրոյն լոյսով, ոչինչ, ոչինչ կրնայ զատել մեզ Աստուծոյ սէրէն որ Յիսուս Քրիստոս մեր Տէրօջմով է:

Հապա փառքին համար ի՛նչ ըսենք: Ի՛նչ մեծ է Անոր յայտնած փառքը: Այդ փառքը մեզի կը պատկանի, Անով եւ Անոր հետ: Պարտինք յիշել ուրիշ խօսք մը Անոր աղօթքին մէջ: Որքան բարի եղաւ ինք որ աշխարհէն մեկնելէն առաջ այս բոլոր խօսքերը խօսեցաւ: Աշակերտները լսեցին զանոնք արտասանելը եւ անոնցմէ սորվեցան Անոր սէրը եւ իրենց փառաւոր ճակատագիրը: Ու մենք կարդալով Յովհ. Ժէ. գլուխը, կը լսենք դեռ իր աղօթքը: Ահաւասիկ այն խօսքը՝ որ կը պատմէ մեզ իր փառքը: «Եւ այն փառքը որ դուն ինծի տուիր, ես անոնց տուի, որ մէկ ըլլան ինչպէս որ մենք մէկ ենք: Ո՛վ Հայր, անոնք որ դուն ինծի տուիր, կ'ու-

դեմ որ ուր որ ես եմ, անոնք ալ իմ հետս ըլլան, որպէսզի տեսնեն իմ փառքս՝ որն որ ինծի տրուի: Յովհ. ԺԷ. 22—24:

Բաւական չէ ասիկա, Անոր փառքին մասնակից պիտի ըլլանք, յաւիտեանս Անոր հետ պիտի ըլլանք, մեր պղտիկցած խոնարհած մարմինները՝ Անոր փառաւոր մարմնոյն նմանութեամբը պիտի ձեւուին, պիտի տեսնենք զինք ինչպէս որ է, եւ իրեն նման պիտի ըլլանք: Մեր փառաւոր ճակատագիրը, կեանքը պիտի յարմարի Աստուած Որդւոյն պատկերին, որ Ան կարենայ ըլլալ Անդրանիկը շատ մը եղբարց մէջ: Վերջապէս Անոր հետ փառաւորուած Աստուած պիտի ցուցնէ իր շնորհաց գերազանց ճոխութիւնը, իր բարութիւնը Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ...: Ի՞նչ փառք, յաւիտեա՞նս Տէրօջը հետ՝ որ սիրեց զիս եւ ինքզինք տուաւ ինծի համար:—

«Տէրոջն հետ յաւիտեա՞նս —

Ի՞նչ միջոցաւորութիւն,
Իրեն խօսքերն ինծի կուտան
Կեանք եւ անմահութիւն:»

Եւ չուտով այդ փառքը պիտի ծագի մեր վրայ: Տէրը մօտ է: Շատ, խիստ շատ մօտ է

այն օրհնեալ վայրկեանը՝ որուն համար սերունդ սերունդի ետեւէ սպասեց Ան՝ իր Հօրը գահին վրայ ամէնքս իրեն հետ ունենալու, այո՛, խիստ մօտ է, նոյն իսկ դրան ետին, շուտով պիտի լսենք Փեսային ձայնը՝ որ կը կանչէ իր սիրելի հարսը, դալ իր ներկայութեանը, եւ յետոյ բաժանորդ ըլլալ իր հարստութեանը...: Բայց, աւա՛ղ, ի՞նչ խեղճ ու տխուր են մեր խօսքերը, որքան դուլ, բթացած է մեր միտքը, որքան դանդաղ ու պաղ է վայելելու այս ամէնը: Որքա՞ն յաճախ, նկուն կը շրջինք, յուսախաբ եղած քանդի երկրաւոր պայմանները, ժամանակաւոր, վաղանցուկ բաներ՝ նըպաստած չեն մեր հանգստեան. թերեւս կը մրմռանք ու կը տրտնջենք, եթէ մեր սիրտերն հաստատուն ըլլային Քրիստոսի վրայ, սքանչելի ճոխութեանց վրայ որոնք իրն են փառքով, որոնք կը պատկանին մեզի, հոգի ու վշտի տեղի պիտի չըլլար երբեք, կամ անհամբերութեան կամ տաղնապի, անձկութեան, բոլորովին գոհութիւն ու շնորհակալութիւն պիտի ըլլար: Աս է որ Հայրը կ'ողբէ, որով կը հրճուի: Ան կը սիրէ լսել գոհութեան ձայնն այնպիսիներուն՝ որոնք ատեն մը հեռացած էին, եւ հիմա մօտ բերուած են, շնորհակալ ըլլալով այդ

չնորհալի, պաշտելի անուան: Ան կը սիրէ տեսնել իր արեամբ գնուած ժողովուրդին հրճուելը՝ իր Որդւոյն միջոցաւ: Անգամ մը Խարայեւացի մայր մը եկաւ գինք գովելու, իր աղօթքը պատասխանուած էր: «Եւ մինչդեռ ան բացառու թափեց իր սիրտը, Աստուծոյ հոգին բացառի տեսութիւնը, սուրբ հրճուանքով աղաղակեց ան»:

«Անիկա աղքատը փոշիէն կը վերցնէ, ու կարօտը աղբիւսէն կը հանէ, որպէս զի իշխաններուն հետ նստեցնէ, ու փառաց աթոռը անոնց ժառանգեցնէ. քանզի երկրի հիմերը Տէրօջն են: Ու աշխարհը անոնց վրայ հաստատեց».
Ա. Թագ. Բ. 8:

Մեծ խորհուրդ, մեծ ըմբռնում մըն է ան՝ եւ սակայն չի բացատրեր մեր փառաւոր ժառանգութիւնը, մեր հարստութիւնն ի Տէր Յիսուս Քրիստոս: Ի բնէ խեղճ մուրացիկներ ենք, աղբակոյտերու վրայ, եւ երանելին որ վար եկաւ մեր թշուառութեան, վեր առաւ մեզ աղբակոյտէն՝ իր եղած տեղը, իր հարստութեան, իր փառաց, իր գահուն մասնակցելու: Ո՛հ, ո՛րքան քիչ իրական է աս մեզի, ո՛րքան քիչ կը մասնեն մեր սիրտեր այս ամէնուն մէջ: Եւ

սակայն մեր Աստուածը կ'ուզէ որ մենք մտնենք հաւատքով սիրոյ այս սքանչելի խորհրդոց մէջ՝ Քրիստոս մեզի եղած:

Ուրիշ ամէն բանէ աւելի՝ Քրիստոսի մէջ ունեցած մեր ճոխութեանց ճշմարիտ ըմբռնումը, որուն քիչ վերջ մասնակից պիտի պահէ Անոր հետ՝ փառաց մէջ, պիտի պահէ մեզ գատուելու տեղը եւ պիտի սորվեցնէ մեզի Տէրօջը արժանի կերպով քալել: Մեր աչքին առջեւ ունենալով այսպիսի ճոխութիւն, ճակատագիր ու կեանք, ո՛րքան սուրբ պիտի ըլլան մեր կեանքեր: Եթէ այս ճոխութիւնը միշտ մեր հոգւոյն առջեւ ըլլան՝ պիտի գոհանանք իր շաղկին մէջ քալել, գոհ ըլլալով ոչինչ ըլլալ հիմա, եւ մասնակից ըլլալ իր կշտամբանքին իր յանդիմանութեան: Ի՛նչ դիւրին պիտի ըլլար ամէնէն ցած տեղն առնել, եւ ուրախութեամբ ողջունել այն բոլորն որ մեզ կը խոնարհեցնէ: Անոր սիրոյն համար որ ամէն ինչ զոհեց, ստիպուած, բռնադատուած իր հօգի սիրով՝ մեր առջեւ դրուած ուրախութեան գիտակցութեամբ, իր հետն ըլլալ իբր ժառանգակիցներ, մենք եւս ա'լ աւելի՛ պիտի հանդուրժէինք խաչին անարգանաց եւ ամօթին:

Մեր ամենամեծ կարօտութիւնն ու պէտքն
աս է: Ո՛հ, մեծազոյն տեսութիւն Անոր մա-
սին, Անոր փառաց, Անոր ճոխութեան մասին,
եւ մեր տեղն Անոր մէջ, հիմա եւ Անոր հետ իր
բոլոր ճոխութեամբ ու փառքով, քիչ ատե-
նէն . . . :

Բայց ոչ միայն ամէն բանի մասնակից պի-
տի ըլլանք Անոր հետ, հոս երկրիս վրայ եղած
ատեննիս, իբր փրկեալներ, մահէն կեանքի
փոխուած սպասելով Անոր եւ իր փառքի՛ն, —
հարուստ ենք, հարուստ, Փիլիպեցոց թուղ-
թին վերջի մասին մէջ կը կարդանք սա խօսքը
— «Եւ իմ Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը պի-
տի լեցնէ՛ իր ճոխութեանը չափովը, փառքով»
Փիլիպ. Դ. 15: Եւ Եփեսացոց թուղթին սկիզ-
բը կը կարդանք. — «Օրհնեալ է Աստուած, մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, Ան որ մեզ օրհ-
նեց ամէն հոգեւոր օրհնութիւններով, երկնա-
ւորներուն մէջ Քրիստոսով». Եփես. Ա. 3: Կո-
ղոսացոց մէջ ալ կը լսենք թէ՛ «Անոր մէջ կը
բնակի Աստուծոյ բոլոր լիութիւնը՝ մարմնով,
եւ թէ մենք Անով կատարեալ ենք»: Յիշե՛նք
նաեւ այն թանկագին խօսքը՝ զոր կը զաննէք
Հոովմայեցոց թուղթին սկիզբը — «Ան որ իր

Որդւոյն չի խնայեց, բայց յանձնեց զԱյն ա-
մէնուս համար, ի՞նչպէս Անոր հետը առատու-
թեամբ պիտի չտայ մեզ ամէն բաները»: Ամէն
ինչ որ կը կարօտինք՝ հոգեւոր օրհնութեան,
ամէն բան ունինք Անով՝ որ վճարեց Խաչին վը-
րայ, որ այնքան աղքատ եղաւ՝ որ մենք հա-
րստանանք: Ի՛նչ սոսկալի բան, եթէ մենք,
տիրացած ըլլալով այսքան ճոխութեան՝ ամէն
հոգեւոր օրհնութեամբ՝ մեզի տրամադրուած
Տէրօջմով մը՝ որ պատրաստ է լեցնել մեզ իր
էութեան, իր անձին լեցունութեամբը, եթէ չի
գործածենք այս հարստութիւնները, եթէ զանց
ընենք, անփոյթ ըլլանք այսքան մեծ փրկու-
թեան մը համար, ամէնքս յանցաւոր կ'ըլլանք:
Սակայն, Աստուծոյ ժողովուրդէն քիչեր, եթէ
զանուին, Քրիստոսով ամենալեցուն հարըս-
տութեան բուռն փափաքովը կ'ապրին:

Իսրայէլ թերացաւ եւ չի կրցաւ մտնել
երկնաւոր Քանանը, մենք կը թերանանք մեր
ունեցած ճոխութեան մէջ չի մտնելով: Եւ եթէ
Իսրայէլ ներս մտած ու տիրացած ըլլար բոլոր
երկրին, պիտի հասնէր երկրին մէկ ծայրը մի-
այն, քանզի սահման մը կար հոն:

Շատ, խիստ շատ տարբեր է Քրիստոսով

ցրը աւետիսը, Տէր Յիսուս Քրիստոս ամէն ինչ կատարած է քեզի համար, եւ Աստուած կը հրաւիրէ քեզ դալ: Ան կ'ըսէ քեզի թէ ամէն ինչ պատրաստ է: Աստուած կ'ուզէ որ դաս, դուրս դաս աղքատ վիճակէդ, կարօտութենէդ, մեղքէդ եւ յանցանքէդ, ամօթէդ ու չգիտթութենէդ՝ իր որդւոյն հարստութեանը: Կը կասկածի՞ս ասոր մասին, համոզուած եմ որ չես կրնար: Խիստ պարզ է, շատ յստակ է, անկասկած՝ թէ Աստուած կ'ուզէ ամէնէն ցածն ու նուաստը, տալու անոր իր հարստութիւնը, իր փառքը: Պայմանները կը հարցնե՞ս, ոչինչ պայման: Աստուած չի պահանջեր որ որեւէ բան ընես, բանդի ինք ամէն բան ըրած է: Անոր բոլոր ուղածը, խնդրածը աս է՝ որ դուն գաս՝ ինչպէս որ ես, իբր խեղճ մեղաւոր մը, եւ ընդունիս Տէր Յիսուս Քրիստոսը իբր քու Փրկիչդ, վըստահիս իրեն, նետես ինքզինքդ Անոր գիրկը:

Յօժա՞ր ես այսպէս ընել:

Աստուծոյ նուէրը յաւիտենական կեանք է՝ ի Տէր Յիսուս Քրիստոս: Ո՛վ որ Որդւոյն կը հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի: Աստուծոյ բոլոր ուղածը աս է՝ որ դուն ունենաս այն հարստութիւնը՝ զոր իր սիրելի Որդին գնեց

խաչին վրայ՝ մեղաւոր մարդուն համար: Ասիկա շատ բարի է հաւատալու համար, ինչպէս որ մէկը ըսաւ, եթէ դուն ալ այսպէս կ'ընես, եւ միակ բան մը կ'աւելցնես անոր վրայ, Զանալով ընել քու բաժինդ, քու մասդ՝ բարի գղձումով կամ գործերով, այն ատեն զքեզ դաժնած ու զըրկուած չես ըլլաք այդ շնորհքէն: Ո՛հ, հաւատա՛ Անոր, Քրիստոս անաստուածին համար մեռա՛ւ, Ան քեզի համար մեռաւ...:

Ու եթէ մերժես Աստուծոյ առաջարկը ճրի փրկութեան համար, ուրեմն ի՞նչ... Այս խօսքերը գրողին համար գրեթէ անկարելի է հաւատալ թէ որեւէ մէկը կրնայ մերժել այսպիսի առաջարկ մը, այսպիսի հարստութիւն մը, այսպիսի սէր մը, այսպիսի փառք մը, եւ սակայն կրկին ցաւալիօրէն ճշմարիտ է, հաղաւորաւորներ իրենց կոնակը կը դարձնեն Անոր՝ որ իրենց համար մեռաւ: Տա՛ր Աստուած, որ այս տողերը կարդացողներէն ո՛չ մէկը մերժէր Տէր Յիսուս Քրիստոսը, միակ Փրկիչը:

Սիրելի ընթերցող, եթէ մերժելու ըլլաս զՔրիստոս եւ չարունակես անհաւատութիւնդ, չքմեղանքդ, ինքզինքդ արդարացնելդ, զքեզ արդարացնող կրօնասիրութիւնը ուրեմն ի՞նչ...

դեռ կը շարունակես ապրիլ բնական մարդուն աղքատութեան, թշուառութեան, դժգոհութեան եւ անհանգիստ, վիճարանող վրդովեալ վիճակին մէջ: Դուն կրնայիր ունենալ հանգիստ, խաղաղութիւն, խնդութիւն, երջանկութիւն եւ գոհացում ի Տէր Յիսուս: Բայց դուն անհանգիստ վիճակն ընտրեցիր...: Սակայն ա՞յդ է ամէնը: Յաւիտենականութեան համար ի՞նչ կ'ըսես: Դուն կ'անցնի՞ս յաւիտենականութեան՝ մերժած ըլլալով Աստուծոյ քեզի համար ըրածը: Խորհելով, գիտնալով — ո՛չ — ըսիր Աստուծոյ, եւ փոխանակ յաւիտենական ճոխութիւն ընտրելու, Անոր հետ՝ որ քեզ նոյնքան սիրեց, ընտրած կ'ըլլաս յաւիտենական աղքատութիւնը, յաւիտենական բարկութիւնն եւ ամօթը, նախատինքը...:

Հեռի՛, հեռի՛, յաւիտենական թշուառութեան այս լուրջ ու ծանր իրողութիւնը...: Այսպէս ըլլալու է ամէն մէկուն համար որ կը մեռնի մերժելով Աստուծոյ առաջարկը փրկութեան համար:

Աստուծոյ արդարութիւնը կը պահանջէ դայն:

Անգամ մ'ալ կը կրկնենք ոսկեղէն համարը —

«Քանզի գիտէք մեր Տէրոջ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, որ թէպէտ ինք հարուստ էր, ձեր սիրոյն համար աղքատ եղաւ՝ որ իր աղքատանալով մենք կարենանք հարուստ ըլլալ: Բ. Կորնթ. Ը. 9: Քանզի Աստուած այնքան սիրեց աշխարհը՝ որ Իր Միածին ըդին տուաւ, որ ամէն ով որ հաւատայ Անոր, չի կորսուի, հապա յաւիտենական կեանք ունենայ: Յովհ. Գ. 16:

(Թարգմանիչին Կողմէն)

«ԱՀԱ ԵՍ ԴՈՒՌԸ ԿԱՅՆԵՐ ԵՄ ՈՒ

ԿԸ ԶԱՐՆԵՄ» — Յայտ. Գ. 20:

«Կայներ եմ:» Ո՞վ. Թագաւորութեան մը հգօր Իշխանը: Փայլուն հրեշտա՞կ մը, որ Աստուած խրկած է մարդկային սիրտը զարնելու: Ոչ. Հգօր Աստուած, Յաւիտեանական Հայր, եւ խաղաղութեան Իշխանն է Ան, Հօր փառացը լոյսը, եւ Իր էութեանը բուն պատկերը: Ան որ է, եւ որ էր եւ որ պիտի դայ: Ինքն է որ կ'ըսէ. «Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ:» Ի՞նչ անհուն խոնարհութիւն է Քրիստոսի համար, դալ եւ զարնել մարդու մը սիրտը:

Մեծ խոնարհութիւն էր Վիգթորիա Թագուհւոյն աղքատի մը տնակը երթալ եւ անոր կենաց խօսքէն կարդալ: Բայց այս խոնարհութիւնը ոչ ինչ է բաղդատելով կենաց եւ փառաց Իշխանին քու եւ իմ սիրտ զարնելուն հետ երբ բաղդատես: Անիկա սուրբ երկինքը թողուց մեղաւոր աշխարհի մը համար, փառաց դահը՝ չարչարանաց խաչին համար, հրեշտակաց խումբը՝ Սատանայէն փորձուելու համար: Ե-

կաւ Բեթլէհէմի մսուրին, անապատին եւ Գողգոթայի ճամբով, մարդուս սրտին մէջ մտնելու համար:

Ա. — Ի՞նչ ՏԵՍԱԿ ԶԱՐՆԵԼ Է ՄՆ

1. — Բարեկամական: Քրիստոս կ'ուզէ մեզի դալ իր բարեկամ: Կ'ուզէ մեր սիրտը մաքրել եւ հոն օթեւանիլ: Կը պատմուի թէ հաւուստին մէկը շատ աղքատացաւ, պարտքի տակ ինկաւ եւ պարտատիրոջ նեղելը կ'ակնկալէր: Բարեկամին մէկը լսեց անոր վիճակին մասին, անոր տունը գնաց, դուռը զարկաւ, բայց մարդը չի բացաւ ըսելով. «Պարտատէրը կըսպասեմ, կը վախնամ, քեզ ներս չեմ կրնար ընդունիլ»: Բարեկամը ըսաւ. «Բայց, ես քու մասին լսելով եկած եմ քեզ օգնելու, բաց»: Դուռը չի բացուեցաւ: Բարեկամը պատուհան երթալով ուզեց որ անկէ տեսնէ, թէ ինք իր բարեկամն է: Պատուհան երթալով ով ըլլալը հասկնալէն յետոյ դուռը բացաւ եւ ներս ընդունեց զայն: Ոմանք Յիուսը թշնամի կարծելով ներս չեն ընդունիր: Եկուր պատուհան, որ տեսնես թէ ո՞վ է ան: Բարեկամ մը քաղցր եւ բարեսէր, քեզ կ'ուզէ օրհնել:

2. — Համբերութեամբ: Ո՞րքան ատեն է ի

վեր Գրիստոս կը զարնէ, տա՞սն, քսա՞ն, երեւո՞ւն, քառասո՞ւն, յիսո՞ւն տարիներ կամ աւելի: Մանկական, պատանեկան, չափահասութեան եւ ծերութեան ատեն Նա հոն է կեցած եւ կը զարնէ: Ուրիշ հիւրեր -- հարըստութիւն, հպարտութիւն, եսը, — սիրով ներս ընդունուած են, բայց Յիսուս դուրսն է թողուած, համբերութեամբ կըսպասէ:

3. — Բարեսիրաբար: Թագաւոր է Ան, կ'ուզէ ներս գալ եւ հոն հաստատուել իր գահը: Եթէ Թագաւոր մը դար եւ դուռդ դարնէր, ի՞նչ ուրախութեամբ կը բանայիր տնոր, բայց Թագաւորաց Թագաւորը դուրս կը թողուս: Օրհնութիւն պիտի բերէ ներս. «Թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ, ու դուռը բանայ, անոր քովը պիտի մտնեմ, եւ անոր հետ ընթրիք պիտի ընեմ, ան ալ իմ հետս» կ'ըսէ Ան: Ինք պիտի սփռէ Ընթրիքի սեղանը, եւ հիւրը պիտի ըլլայ՝ հիւրընկալ: Ընթրիքն է՝ Կենաց հաց եւ Կենաց ջուր, եւ երկնային պարգեւներ: Երկնային Արքան կը ճաշէ երկրի սողունի մը հետ: Ի՞նչ մեծ խոնարհութիւն:

Բ. — Ի՞նչ ԶՊԵՍ ԿԸ ԶԱՐՆԷ

1. — Իր Խօսքով: Իրիկուն մը կրակի առ-

ջեւը նստած, Ժամացոյցի թիք Թաքէն դատ բան մը չէր լսուեր: Կը խորհէր թէ ինչպէս անցընէր Ժամանակը: Սուրբ Գիրքը առիւր եւ աչքիդ հանդիպեցաւ սա համարը. «Ան անձը որ մեղք կը գործէ՝ անիկա պիտի մեռնի»: Կեանքդ աչքիդ առջեւ եկաւ, եւ սկսար գոչել. «Աւա՛ղ, իմ մեղքերս, իմ մեղքերս», կրկին նալեցար Աստուծոյ Սօսքին վրայ եւ կարդացիր. «Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը, մինչեւ որ իր միածին Որդին տուաւ. որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտեանական կեանք ունենայ.» (Յովհ. Գ. 16): Եկեղեցի դացիր, եւ լսեցիր քարոզիչէն Քրիստոսին հրաւէրը. «Եկէք ինձի բոլոր յոգնած ու բեռնաւորածներ եւ ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ», Մատթ. ԺԱ. 28. նոյն բանը աշխարհի մէջ փնտռեցիր բայց չի գտար, հիմա դէմ յանդիման կը գտնուիս խոստացեալ հանգստի մը առջեւ, եւ զգացիր թէ Տէրը դուռդ կը զարնէ:

2. — Նեղուք-խնով: Նայէ սա առողջ եւ զօրաւոր մարդուն: Աշխարհի մարդ է ան: Սրտին ուղած երկրային ամէն բաները ունի: Իր հոգիին մասին խորհիլ կը պահանջուի իր մէն, սակայն, առեւտուրէն Ժամանակ չկրնար աւելցնել տալու: Աստուած կ'երկնցնէ անոր

վրայ իր ձեռքը, հիւանդ կ'ըլլայ: Հիմա ժամանակ ունի խորհելու Աստուծոյ մասին եւ իր մեղքերուն մասին. հանդարտ է ամէն բան եւ Յիսուս կը զարնէ անոր սրտին դուռը:

3.— Զրկանքով: Թերեւս ընտանիքին հաց բերողը կ'առնուի մահուամբ, կամ սիրելի կին մը, կամ զաւակ մը: Մայրը կուլայ իր հատորին համար: Ականատես հոգւոյն առնուելուն՝ կարծես իր հոգին էր որ կ'առնուէր, եւ երբոր լսեց «հող էիր հող պիտի դառնաս» խօսքերը զգաց թէ Քրիստոս կը զարնէր սրտին դուռը: Կը զարնէ մահուամբ:

Գ.— ԲԱՅՅ ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԱԼ

«Թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ»: Թերեւս ըսես, թէ երբեք լսած չես Յիսուսի ձայնը: Երբեք մտիկ ըրած ես Անոր: Քարողիչին մէկը մօր մը կը խօսէր, երբ մայրը անմիջապէս վերի սենեակը վաղեց, ուր պղտիկը կ'ուլար: Քարողիչը ըսաւ. թէ ինք լսած չէ պղտիկին ձայնը, մայրը ըսաւ թէ ինք լսած է որովհետեւ մտիկ կ'ընէր անոր: Շիտակ է: Եթէ կ'ուզես լսել Յիսուսին ձայնը՝ պէտք է որ մտիկ ընես Անոր: Երբ մօր պէս: Մտիկ ըրէ այն ձկնորսին կնկան պէս, որ մուծ գիշեր-

ուան մէջ ծովեղերը կ'երթայ իր ամուսինը դիմաւորելու: Եռանդով, եւ Անոր կամքը ճանչնալու նպատակով մտիկ ըրէ:

«Թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ, ու դուռը բանայ:» Քրիստոս մարդուն սրտին մէջ բռնի չի մտնէր: Կը զարնէ, կը խօսի: Մարդըս ինքը պէտք է որ բանայ դուռը: Քրիստոս մէկու մը համար չընէր այն բանը՝ որ մարդ ինք կրնայ ընել: Բնութիւնը կուտայ հովը, բայց առաքատը պարգեւ՝ մարդուն գործն է: Աստուած կուտայ հունձքը, սակայն մարդս պէտք է որ հնձէ ու քաղէ եւ ամբարէ: Այսպէս ալ, Քրիստոս կը զարնէ, կը խօսի, բայց դուռը դուն է որ պիտի բանաս:

Քրիստոս քու կամքդ երբեք չի բռնադատեր. քու գործդ է նիզերը քաշել, դուռը բանալ եւ Տէրը ներս ընդունիլ:

Ո՛վ իմ հոգիս, մինչեւ ե՞րբ այս Յիսուսը դուրս պիտի թողուս: Մինչեւ ե՞րբ պիտի մերժես Անոր աղաչանքները: Բարեկամ, Քրիստոս կը բնակի՞ քու մէջդ: Ան կը զարնէ, եւ ներս գալ կ'ուզէ, չե՞ս ուզեր բանալ: Տէրը օգնէ քեզ հիմա:

ԴՈՒՆ ԿԱՐԴԱ՝ ՅԵՏՈՅ ՏՈՒՐ
ԶԱՅՆ ՈՒՐԻՇԻՆ

Կը դրկուի ամէն անոնց, որոնք կը փա-
փափին ունենալ կամ ցրուել: Նուէրներ
սիրով կ'ընդունուին տպագրութեան
ծախքերը հոգալու, եւ նման գրքոյկներ
հրատարակելու համար:

ՀԱՍՅԷ.—

NICOLA E. PAPAZ

1627 Fulton Ave., Bronx, N. Y.

Կ Ա Մ

S. TOPAZIAN

40 Pearl Street, Port Chester, N. Y.

ԳԻՆ 10 ՍԷՆԹ

